

3. kvartalsregnskap

2024

KLP konsern og KLP

The KLP logo is rendered in a large, white, serif font. The letter 'K' is tall and narrow, with a long vertical stem. The 'L' is shorter and wider, with a curved top. The 'P' is tall and narrow, with a long vertical stem and a curved top. The letters are closely spaced and overlap slightly.

Innholdsfortegnelse

KLP Konsern

3	Rapport tredje kvartal 2024
10	Bærekraft
13	Resultatregnskap
14	Balanse
15	Egenkapitaloppstilling
16	Kontantstrømoppstilling
17	Noter til regnskapet
17	Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer
19	Note 2 Segmentinformasjon
21	Note 3 Resultat fra forsikringstjenester
21	Note 4 Investeringseiendommer
22	Note 5 Forsikringstekniske forhold
27	Note 6 Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån
28	Note 7 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser
34	Note 8 Innlån
35	Note 9 Virkelig verdi hierarki
38	Note 10 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør
39	Note 11 Kapitalkrav
42	Note 12 Pensjonsforpliktelser
42	Note 13 Annen kortsiktig gjeld
43	Nøkkeltall – akkumulert

Kommunal Landspensjonskasse

45	Resultatregnskap
46	Balanse
48	Egenkapitaloppstilling
50	Kontantstrømoppstilling
51	Noter til regnskapet
51	Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer
51	Note 2 Premieinntekter for egen regning
52	Note 3 Tap på rentebærende verdipapir og utlån til amortisert kost
54	Note 4 Erstatninger
54	Note 5 Forsikringsrelaterte driftskostnader
54	Note 6 Verdiendring eiendomsinvesteringer
55	Note 7 Pensjonsforpliktelser
56	Note 8 Virkelig verdi hierarki
62	Note 9 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser
66	Note 10 Leieavtaler
67	Note 11 Forpliktelser
67	Note 12 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør
68	Note 13 Kapitalkrav

Kontaktinformasjon

KLP Konsern

Rapport tredje kvartal 2024

- Avkastning på pensjonsmidlene i kollektivporteføljen utgjør 2,3 prosent i tredje kvartal, 7,0 prosent hittil i år.
- Solvensdekningen til konsernet utgjør 289 prosent.

KLP – et kundeeid konsern med 75 års historie

15. februar i år var det 75 år siden styrene i Norges Byforbund og Norges Herredsforbund vedtok å etablere en felles kommunal pensjonskasse, KLP. Formålet var å etablere en pensjonsordning for små kommuner med få ansatte. KLP har gradvis utvidet servicetilbudet etter ønske fra eierne, og tilbyr nå tjenester innen skadeforsikring, bank og kapitalforvaltning i tillegg til offentlig tjenestepensjon. I dag er vi Norges største pensjonsselskap.

Konsernet hadde ved utgangen av tredje kvartal 2024 en forvaltningskapital på 1 128 milliarder kroner.

Offentlig tjenestepensjon

MILLIONER KRONER	Kunder	Foretak	Sum
Avkastningsresultat	40 214	257	40 471
Risikoresultat	420		420
Rentegarantipremie		10	10
Administrasjonsresultat		129	129
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og andre inntekter/kostnader i ikke-teknisk regnskap		1266	1266
Skatt		-315	-315
Andre resultatелеmenter		160	160
Resultat etter 3. kvartal 2024	40 634	1 508	42 142
Resultat etter 3. kvartal 2023	16 006	1 127	17 133

Avkastningsresultat

KLP har garantert kundene på offentlig tjenestepensjon finansinntekter tilsvarende 10,1 milliarder kroner etter tredje kvartal. Faktiske finansinntekter utgjorde 51,1 milliarder kroner tilsvarende 7,0 prosent, slik at avkastningsresultatet utgjorde 40,2 milliarder kroner (15,6)¹. Kundenes midler er i all hovedsak forvaltet i kollektivporteføljen.

¹ Tall i parentes angir verdi for tilsvarende periode i 2023.

Prosent	30.09.2024	30.09.2023
Avkastning kollektivporteføljen	7,0	3,9
Avkastning inkl. mer-/mindreverdi i hold-til-forfall og utlån	7,4	2,8
<i>Avkastningstillene gjelder kollektivporteføljen</i>		
Kapitaldekning Solvens II	351	368
Kapitaldekning Solvens II med overgangsregler	351	368

Forvaltning av kollektivporteføljen

Eiendelene i kollektivporteføljen utgjorde 790,2 milliarder kroner (718,2):

Eiendeler	30.09.2024		30.09.2023	
	Andel	Avkastning	Andel	Avkastning
Alle tall i prosent				
Aksjer	34,3 %	15,2 %	30,9 %	10,6 %
Anleggs-/HTF-obligasjoner	27,3 %	2,7 %	29,1 %	2,6 %
Eiendom	13,0 %	2,5 %	13,4 %	-3,3 %
Utlån	10,9 %	3,5 %	11,5 %	2,8 %
Omløpsobligasjoner	10,8 %	4,7 %	10,8 %	0,9 %
Andre finansielle eiendeler	3,7 %	4,1 %	4,2 %	3,1 %

Aksjer

Samlet eksponering i aksjer og alternative investeringer, inkludert aksjederivater, var 34,3 prosent ved utgangen av tredje kvartal. Samlet avkastning for aksjer og alternative investeringer ble 4,1 prosent i kvartalet. Avkastningen for KLPs globale børsnoterte aksjer var 5,4 prosent, mens KLPs norske børsnoterte aksjeportefølje fikk en avkastning på 0,3 prosent i tredje kvartal.

Valutasikringsgraden på aksjer i utviklede markeder og de mest likvide valutaene i fremvoksende markeder lå mellom 40 og 60 prosent. I tredje kvartal har den norske kronen styrket seg noe mot amerikanske dollar og svekket seg mot euro. Valutasikringen gav et negativt bidrag til aksjeavkastningen dette kvartalet.

Omløpsobligasjoner og pengemarked målt til virkelig verdi

Omløpsobligasjoner utgjorde 10,8 prosent, mens pengemarkedsinstrumenter utgjorde 3,7 prosent av eiendelene i kollektivporteføljen per kvartalsslutt. Statsobligasjoner med lang løpetid, både i Norge og globalt, opplevde en rentenedgang i tredje kvartal. KLPs globale statsobligasjonsindeks oppnådde en valutasikret avkastning på 3,5 prosent i kvartalet, mens avkastningen på den norske statsobligasjonsindeksen utgjorde 2,5 prosent. Globale kredittmarginer falt noe i løpet av kvartalet. Kvartalsavkastningen for KLPs globale kredittobligasjonsindeks ble 4,8 prosent, mens avkastning på norsk kredittobligasjonsindeks var 2,5 prosent. Samlet hadde omløpsobligasjoner en avkastning på 3,0 prosent i tredje kvartal. Pengemarkedsavkastningen var 1,3 prosent i kvartalet.

Obligasjoner målt til amortisert kost

Investeringer i obligasjoner til amortisert kost utgjorde 27,3 prosent av kollektivporteføljen ved kvartalsslutt. Ikke-regnskapsførte mindreverdi i kollektivporteføljen utgjorde 6,3 milliarder kroner per utgangen av

tredje kvartal. Porteføljen er godt diversifisert, og består av papirer utstedt av låntakere med høy kredittverdighet. Avkastningen målt til amortisert kost var 0,9 prosent dette kvartalet.

Eiendom

Eiendomsinvesteringer, inkludert norske og internasjonale eiendomsfond, utgjorde 13,0 prosent av kollektivporteføljen.

Kundeporteføljens eiendomsinvesteringer oppnådde en avkastning på 1,4 prosent i tredje kvartal og 2,5 prosent hittil i år. Avkastningen inkluderer valutasikring og eiendomsfond. I løpet av tredje kvartal økte eiendomsporteføljens samlede verdi med 1 232 millioner kroner eksklusive eiendomsfond, tilsvarende en oppgang på 1,4 prosent eksklusive valutasikring. Hittil i år utgjør den akkumulerte verdjusteringen 708,4 millioner kroner.

Utlån

Utlån i kollektivporteføljen utgjør 84,7 milliarder kroner. Dette er fordelt med 72,8 milliarder kroner i utlån til offentlig sektor, 2,8 milliarder i pantsikrede boliglån, 1,4 milliarder til lån med statsgaranti og resterende 7,7 milliarder til andre utlån. Utlånsporteføljen er kjennetegnet av høy kvalitet, uten tap på kommunelån og meget beskjedne avsetninger til tap på boliglån. Ikke-regnskapsførte mindreverdier i utlånsporteføljen (fastrentelån) utgjorde 0,8 milliard kroner per kvartalsslutt. Avkastningen for tredje kvartal utgjør 1,1 prosent og hittil i år 3,5 prosent.

Avkastning på selskapsporteføljen

Selskapsporteføljen omfatter eiendeler finansiert av egenkapital og ansvarlige lån/fondsobligasjoner.

Selskapsporteføljen forvaltes med en langsiktig investeringshorisont med moderat risiko, og med en målsetting om stabil avkastning. Investeringene i selskapsporteføljen oppnådde en avkastning på 1,5 prosent i tredje kvartal. Avkastningen hittil i år er 3,4 prosent.

Risikoresultat

Risikoresultatet er et uttrykk for om uførhet og dødelighet i forsikringsbestanden utvikler seg som forventet.

Hittil i år har det vært høyere dødelighet enn forventet og resultatet knyttet til dødelighet er 156 millioner kroner (54) i tredje kvartal, 731 millioner kroner (636) hittil i år.

I tredje kvartal er resultatet på uføre 182 millioner kroner (41) mens resultatet hittil i år utgjør -311 millioner kroner (-272). KLP tok tidligere i år kontakt med NAV for å undersøke om det var personer som mottok uførepensjon fra NAV, men som ikke har søkt om uførepensjon fra KLP selv om de har opptjening i KLP. Ved å oppfordre disse til å søke om uførepensjon i KLP har det oppstått et etterslep av saker som har påvirket uførebetalningene i år. Det vil nå bli årlig sjekk mot NAV slik at vi unngår slik etterslep av uføresaker i framtiden, og de med rett til uførepensjon får det de har krav på så raskt som mulig.

Samlet risikoresultat utgjør 338 millioner kroner (95) i tredje kvartal, 420 millioner kroner (364) per 30.09.

Administrasjonsresultat

Differansen mellom omkostningselementene i premieinntektene, uttak fra administrasjonsreserve og forsikringsrelaterte driftskostnader utgjør administrasjonsresultatet. Dette viser et overskudd på 129 millioner kroner (176) hittil i år. Forsikringsrelaterte driftskostnader utgjør 1 187 millioner kroner (1 093) hittil i år.

Finansiell soliditet og kapitalforhold

Forvaltningskapitalen i KLP har økt med 63,9 milliarder kroner hittil i år og utgjør 851,0 milliarder kroner. Premiereserven er i samme periode økt med 37,5 milliarder kroner til 611,1 milliarder kroner.

Bufferfondet utgjør 109,1 milliarder kroner etter tredje kvartal. Fondet kan benyttes til å dekke manglende avkastning fra forvaltning av kundemidler og er så ledes en finansiell buffer. I tillegg utgjør positivt delårsresultat til kunder på 40,6 milliarder kroner en buffer.

Det ble innbetalt 1 270 millioner kroner (1 146) i egenkapitaltilskudd i 3. kvartal. Dette bidrar, sammen med positivt delårsresultat på 1 508 millioner kroner (1 127), til å opprettholde soliditet.

Uten bruk av overgangsregler er foretakets solvenskapitaldekning (SCR) på 351 prosent. Dette er en økning på 7 prosentpoeng i kvartalet. Innbetalt egenkapitaltilskudd og positivt delårsresultat er den viktigste årsaken til veksten i solvensdekning.

KLP har et mål om at solvensdekningen skal ligge over 150 prosent. Solvensen ligger godt over dette målet og muliggjør dermed god og stabil forvaltning av kundemidlene i et flerårig perspektiv.

Premieinntekter

Premieinntektene eksklusiv mottatt premiereserve ved tilflytting, utgjør 14,5 milliarder kroner (8,9) i tredje kvartal. Av økningen skyldes 4,3 milliarder kroner finansiering av økt forpliktelse knyttet til at årlige pensjoner blir høyere enn antatt som følge av at opptjent pensjon skal fordeles over færre år enn tidligere antatt som følge av at NAV har offentliggjort nye delingstall, det vil si forventet levealder for ulike pensjoneringstidspunkt for 1963-kullet.

Hittil i år utgjør premieinntektene, eksklusiv mottatt premiereserve ved tilflytting, 51,8 milliarder kroner (59,9).

Erstatninger

Utbetalte pensjoner og andre erstatninger, eksklusive avgitt premiereserve ved fraflytting, utgjorde 20,6 milliarder kroner (19,4) ved utgangen av tredje kvartal. For tredje kvartal isolert utgjorde utbetalingene 6,9 milliarder kroner.

Andre forhold

I september 2024 lanserte KLP en ny pensjonskalkulator som gjør det mulig for medlemmer født i 1963 eller senere å simulere sin pensjon basert på det nye regelverket på offentlig tjenestepensjon innført i 2020. Kalkulatoren muliggjør simulering av ulike pensjonskomponenter på forskjellige tidspunkt, inkludert pensjon fra KLP, NAV, andre pensjonsselskaper, privat sparing og annen inntekt. KLP er den første pensjonsleverandøren som tilbyr en slik omfattende løsning. Pensjonskalkulatoren har høy nøyaktighet for de delene av pensjonen som er omfattet, selv om det på grunn av pågående regelendringer fortsatt gjenstår enkelte avklaringer.

Markedssituasjonen på offentlig tjenestepensjon er stabil. KLP legger stor vekt på tett dialog med våre kunder for å videreutvikle servicekonsepter og nettløsninger med god pensjonsveiledning. I de senere år er det arbeidet med å fornye og videreutvikle våre pensjonssystemer. I dag er alle ytelser inne i det nye systemet, noe som styrker kundeopplevelsen og gir verdifull veiledning til den enkelte ansatte, samt umiddelbart svar på de fleste pensjonssøknader.

Storebrand har klaget Norge inn for ESA med påstand om at KLP får ulovlig statsstøtte, og at norske kommuner og helseforetak har brutt reglene for offentlige anskaffelser. Staten har avvist begge klagen. KLP har bidratt med relevante opplysninger for å belyse klagesakene, når dette er blitt forespurt. Klagen er fortsatt til behandling hos ESA, og det er ikke åpnet formell sak i noen av sakskompleksene. I begge saker har ESA som et ledd i sin informasjonsinnhenting kommet med sine foreløpige vurderinger, og bedt om statens kommentarer til disse.

Skadeforsikring

Tredje kvartal 2024 viser et resultat før skatt på 131,8 millioner kroner (65,4). Det forsikringstekniske resultatet var i tredje kvartal godt og uten store naturhendelser eller andre store skader i perioden. Oppløsning av tidligere års reserver bidro positivt til resultatet med 9,9 millioner kroner (54,0). Finansinntektene var høyere enn forventet med 134 millioner kroner (-12) tilsvarende en avkastning på 2,2 prosent. Resultatet før skatt var per 30.09.24 195,5 millioner kroner (254,9). Dette er svakt bedre enn forventet resultat.

Bestandsveksten så langt i år er 217 millioner kroner, og bestandspremien var 2 790 millioner kroner (2 575) ved utgangen av tredje kvartal 2024. Økningen skyldes i første rekke økte premier. Forsikringsinntektene økte med 10,2 prosent, tilsvarende 189 millioner kroner, sammenlignet med samme tid i 2023. For offentlig og bedriftsmarkedet økte inntektene med 7,9 prosent, mens tilsvarende økning for privatmarkedet var 13,5 prosent.

Det ble ikke innrapportert skader over 20 millioner kroner i kvartalet, mens det så langt i år er innrapportert tre slike skader, med samlet avsetning på 163 millioner kroner. I tillegg er det inntruffet 50 skader i intervallet mellom 2 og 20 millioner kroner med samlet erstatning på 260 millioner kroner, hvorav 13 skader inntraff i tredje kvartal. Resultatet per 30.09 er også påvirket av én stor naturhendelse i første kvartal, stormen Ingunn, hvor foretakets kostnader utgjør til sammen 28 millioner kroner.

Avviklingen av tidligere skadeårganger er i kvartalet positiv, og det er hittil i år bokført 71,5 millioner kroner (105,3) i avviklingsgevinst, tilsvarende 3,0 prosent av reservene ved inngangen av året.

Nøkkeltall

	30.09.2024	30.09.2023	2023
Skadeprosent	79,2	78,9	83,5
Gjenforsikringsprosent	8,3	4,7	2,8
Kostnadsprosent	13,6	13	14
Totalkostnadsprosent	101,1	96,6	100,4

Netto finansinntekt per 30.09.24 var 305,4 millioner kroner (184,7), tilsvarende 5,0 prosent (3,3).

Solvensmargindekningen (SCR) økte fra 223 prosent per andre kvartal til 238 prosent per utgangen av tredje kvartal 2024. Tilsvarende solvensmargindekning per utgangen av 2023 var 227 prosent.

Kapital- og fondsforvaltning

KLP Kapitalforvaltning AS utfører verdipapirforvaltningen i KLP-konsernet. Totalt ble det forvaltet 859 milliarder kroner ved utgangen av tredje kvartal, hvorav 226 milliarder kroner for eksterne kunder. Hoveddelen av midlene er forvaltet på vegne av KLP og datterforetakene.

Netto tegning i KLP-fondene var 1,1 milliarder kroner i tredje kvartal. Eksterne kunder hadde en netto nytegning på rundt 3 milliarder kroner i kvartalet. Netto tegning i KLP-fondene utgjør 12,7 milliarder kroner i hittil i år, eksterne kunder hadde en netto nytegning på 15,8 milliarder kroner.

KLP Kapitalforvaltning hadde et resultat før skatt på 81,5 millioner kroner ved utgangen av tredje kvartal.

Bank

KLP Banken konsernet finansierer boliglån og annen kreditt til personkunder (personmarkedet) samt lån til kommuner, fylkeskommuner og selskaper som utfører offentlige oppgaver (offentlig marked). Bankens utlånsvirksomhet finansieres med innskudd fra personer og bedrifter, innlån i verdipapirmarkedet og egenkapital. Banken forvalter også et betydelig utlånsvolum finansiert av pensjonsmidlene i KLP.

KLP Banken konsernet oppnådde i tredje kvartal et driftsresultat før skatt på 87,7 millioner kroner (81,6). Resultatet hittil i år er 254,7 millioner kroner (203,1). Resultatendringen har i hovedsak sammenheng med økte netto renteinntekter og gevinst på finansielle instrumenter.

Områdefordelt resultat før skatt gir 192,1 millioner kroner i personmarkedet (139,0) og 62,6 millioner kroner i offentlig marked (64,1).

Et vedvarende høyt rentenivå har bidratt til økt inntjening på den delen av bankens utlån som er finansiert med egenkapital. Bankens driftsinntekter i form av netto renteinntekter per tredje kvartal ble 385,8 millioner kroner (339,7).

Ved utløpet av kvartalet inkluderer resultatregnskapet netto kostnader på verdiendringer finansielle instrumenter med 5,8 millioner kroner (-2,9). Denne resultateffekten er i hovedsak knyttet til endringer i markedsverdien på bankens likviditetsplasseringer. En ubetydelig del av dette er realiserte inntekter.

Driftskostnader og avskrivninger utgjør -208,0 millioner kroner per tredje kvartal (-199,6).

Resultatførte tap og tapsavsetninger så langt i 2024 er -0,1 millioner kroner i personmarkedet (-1,0). Det høye rentenivået har så langt ikke medført vesentlig økning i tap på boliglån. Det er heller ikke i 2024 konstatert tap knyttet til offentlige utlån.

KLP Banken forvalter utlån på egen balanse og lån finansiert av KLP for totalt 124 milliarder kroner (122). På egen balanse hadde KLP Banken konsernet per 30. september 2024 utlån til kunder på 42,2 milliarder kroner (43,1). Fordelingen mellom personmarkedet og offentlig marked var henholdsvis 24,2 og 18,0 milliarder kroner (23,7 og 19,4).

For KLP forvalter KLP Banken konsernet en boliglånsportefølje på 2,8 milliarder kroner (2,9) og 79,5 milliarder kroner i lån til offentlige låntakere og annen virksomhet (76,3). Bankens boliglånsprodukter er innrettet mot målgruppen medlemmer av pensjonsordningene i KLP. Netto samlet boliglånsvekst per tredje kvartal er 348 millioner kroner (406).

KLP Bankens utlånsvolum i offentlig marked er redusert med -1,0 milliarder kroner hittil i år (0,2). Lån til offentlige låntakere som forvaltes for KLP har økt med 1,5 milliarder kroner (2,9). Nye utbetalinger av offentlige lån hittil i 2024 utgjør 4,5 milliarder kroner for KLP og KLP Banken samlet (5,4).

KLP Banken konsernets fremmedfinansiering består av obligasjoner og innskudd. Innskuddsveksten hittil i år er 11,6 prosent, noe som følger av bankens satsing på attraktive innskuddsprodukter. Dette har gitt banken en svært positiv vekst i nye innskudds- og dagligbankkunder. Innskudd med fast rente til personkunder ble lansert i andre kvartal.

Konsern

KLP er et gjensidig forsikringsforetak som avlegger konsernregnskap etter IFRS Accounting Standards®. Disse regnskapsreglene hensyntar at KLP er et gjensidig forsikringsforetak hvor all verdiskaping tilfaller forsikringstakerne. Det betyr at konsernet i utgangspunktet avsetter hele resultatet som gjeld til forsikringstakerne, og egenkapitalen normalt er null. Det oppstår allikevel en teknisk egenkapital dersom eiendeler eller gjeld er vurdert til annet enn virkelig verdi i balansen ettersom forpliktelsen som avsettes til forsikringstakerne er basert på virkelig verdi av netto eiendeler. Egenkapitalen vil da bestå av differansen mellom bokført verdi og virkelig verdi, og det oppstår et resultat som består av endring i måledifferanse. Endring i måledifferanse utgjorde minus 38 millioner kroner i tredje kvartal, 547 millioner kroner hittil i år. Egenkapitalen utgjør minus 2 594 millioner kroner, hvilket tilsvarer ikke-bokførte merverdier på konsernets eiendeler.

I tredje kvartal oppnådde konsernet verdiøkning på netto eiendeler avsatt til forsikringstakerne på 20,0 milliarder kroner, og hittil i år er samlet verdiøkning på 52,2 milliarder kroner. Netto eiendeler tilhørende

forsikringstakerne (residualverdien) er allikevel redusert fra 397,9 milliarder kroner til 381,5 milliarder kroner i kvartalet. Årsaken til reduksjonen er at beste estimat på forsikringsforpliktelsen har økt, hovedsakelig som følge av at lavere diskonteringsrentekurve gir høyere forpliktelse.

Bærekraft

Klimavennlige investeringer

Et viktig tiltak for å nå KLPs klimamål om netto nullutslipp er å øke klimavennlige investeringer. Klimavennlige investeringer er investeringer som bidrar direkte til utslippsreduksjoner eller på en annen måte bidrar til den grønne omstillingen. KLP har et mål om å øke klimavennlige investeringer med nye 6 milliarder hvert år.

KLPs klimavennlige investeringer har akkumulert seg over tid, og utgjorde ved utgangen av tredje kvartal, 12,5 prosent av KLPs finansielle eiendeler.

I tredje kvartal økte investeringene med rundt 4,5 milliarder kroner. Denne økningen skyldes hovedsakelig investeringer i flere fond som investerer i fornybar energi internasjonalt, kraft- og strømnetselskaper, samt grønne obligasjoner i Norge.

Et eksempel på en klimavennlig investering i tredje kvartal er KLPs nylig inngåtte avtale med Norfund om å investere totalt 50 millioner kroner i kraftlinjer i India. Som et av verdens største land og med en raskt voksende økonomi har India behov for mer energi. I dag kommer ca. 70 prosent av elektrisitet fra kullkraft, med negative konsekvenser for luftkvalitet i India og CO₂-utslipp. Investeringen skal bidra til landets overgang fra kullkraft til fornybar energi, og til utviklingen av det indiske strøminfrastrukturen som er nødvendig for den overgangen.

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	30.09.2024	31.12.2023
	Investert beløp	Virkelig verdi	
Nullutslippsinvesteringer	3 214	53 480	44 174
<i>som andel av KLPs investeringer</i>		6,4 %	5,6 %
Fornybar energi	3 214	50 621	41 594
<i>som andel av KLPs investeringer</i>		6,0 %	5,3 %
hvorav fornybar energi i Norge	2 155	27 904	22 458
hvorav fornybar energi internasjonalt	966	20 039	16 789
hvorav fornybar energi i utviklingsland	94	2 678	2 348
Bærekraftig skog	0	2 859	2 580
Overgangsfinansiering	1 315	51 355	46 932
<i>som andel av KLPs investeringer</i>		6,1 %	6,0 %
Miljøbygg i eiendomsporteføljen	0	25 740	25 420
Miljøbygg via fond og obligasjoner	22	2 522	2 502
Grønne lån	116	4 282	3 737
Grønne obligasjoner	956	13 045	12 121
Bærekraftig infrastruktur	221	5 765	3 152
Klimavennlige investeringer totalt	4 529	104 834	91 106
<i>som andel av KLPs investeringer</i>		12,5 %	11,6 %
Fossil energi		15 386	15 020
<i>som andel av KLPs investeringer</i>		1,8 %	1,9 %

Påvirkningsarbeid

I tredje kvartal har vi særlig jobbet gjennom virkemiddelet eierskapsutøvelse, ved å holde en rekke innlegg og delta i panelsamtaler om ansvarlige investeringer, klima, fornybar energi og menneskerettigheter i konfliktområder.

Vi ser at det er økt interesse for hvordan KLP forholder seg til selskap involvert i krig og konflikt, ofte konkret knyttet til krigen i midtøsten. Dette er igjen økende grad et tema for innlegg og presentasjoner. Hittil i år har vi hatt over 160 dialoger med selskaper vi er investert i, 42 av disse i tredje kvartal.

Utelukkelse

I løpet av tredje kvartal utelukket KLP åtte nye selskaper for brudd på KLPs eksklusjonskriterier knyttet til menneskerettigheter, menneskerettigheter i krig- og konfliktsituasjoner, korrupsjon, kull, alvorlige miljøskader, oljesand og våpen. Ett selskap ble inkludert da det ikke lenger bryter med vårt kullkriterie. Ved utgangen av kvartalet var totalt 830 selskaper utelukket fra investeringsuniverset.

Ung utopi

Ung utopi er et prosjekt som skal styrke unges fremtidstro, deres evne til å forestille seg en fremtid de ønsker seg, og se hva som skal til for å skape en slik fremtid i sine lokalsamfunn. Både barneskoler og kommunestyre er engasjert i prosjektet som utforsker hvordan dagens unge kan bidra til samfunnsutviklingen i kommune-Norge.

I hele år har elevene jobbet med å definere viktige verdier som de ønsker mer av i sine lokalsamfunn. Nå er de blitt 7. klassinger, og første gangen de møttes var i september, hos KLP i Oslo.

Vel hjemme igjen skal de prioritere og videreutvikle fremtidsbildene og prosjektene. Til slutt skal de presentere dette, som inspirasjon og forslag, for sine kommunestyre.

Prosjektet ledes av KLP, og er et samarbeid med Bjørvikforeningen, MUNCH, Deichmann, Den Norske Opera & Ballett, Lokalsamfunnforeningen og Nord Universitet/Bodø kulturhovedstad. Arbeidet vil bli dokumentert i en rapport fra Nord Universitet. Den vil inkludere en gjenbrukbar metodikk for fremtidstenkning med bruk av kunst og kultur for barn og unge.

Endringer i styret

Egil Matsen har fratrudd styret i tredje kvartal. Det vil bli valgt erstatter på foretaksforsamlingen 14. november.

Fremtidsutsikter

KLP har oppnådd gode resultater så langt i 2024. Det er imidlertid usikre tider, og KLPs eiere har valgt å bygge finansielle buffere slik at pensjonsmidlene kan forvaltes godt også gjennom finansielt urolige tider.

Vi vil fortsatt anstrenge oss for å være den beste leverandøren av offentlig tjenestepensjon til kommune- og helse-Norge og sørge for at de ansattes pensjonsmidler forvaltes på en bærekraftig og trygg måte for dagene som kommer.

Oslo, 14. november 2024

Styret i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

Tine Sundtoft

Leder

Terje Rootwelt

Nestleder

Odd Haldgeir Larsen

Kjerstin Fyllingen

Eli Arnstad

Vibeke Heldal

Valgt av og blant de ansatte

Erling Bendiksen

Valgt av og blant de ansatte

Rune Simensen

Fast møtende vararepresentant

Tone Ik Dahl

Vararepresentant

Sverre Thornes

Konsernsjef

Dokumentet er signert elektronisk

Resultatregnskap

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
3, 5	Resultat fra forsikringstjenester	-2 071	-1 077	-2 073	-1 278	- 2 277
	Netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	29 400	-2 688	83 598	38 751	76 263
	Netto inntekter fra investeringer som ikke måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	20	20	59	59	78
4	Virkelig verdi justering investeringseiendommer og leieinntekter	1 296	-2 394	2 771	-2 456	- 2 547
	Netto inntekter fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	377	220	-109	251	504
	Netto renteinntekter bank	130	119	386	341	468
	Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	-9 190	3 891	-30 975	-16 648	- 27 286
	Netto investeringsinntekter	22 033	-830	55 731	20 299	47 480
	Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	-19 991	3 361	-52 136	-18 585	- 44 179
	Andre forsikringsrelaterte finanskostnader og -inntekter	-45	-4	-87	2	- 42
5	Netto forsikringsrelaterte finanskostnader	-20 036	3 357	-52 223	-18 583	-44 221
	Netto forsikringstjenester og finansielt resultat	-74	1 449	1 435	438	982
6	Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	-316	145	-450	-406	- 463
	Driftskostnader	-199	-209	-589	-563	- 773
	Andre inntekter	13	19	38	40	77
	Andre kostnader	-5	30	-72	-70	- 77
	Resultat før skatt	-582	1 435	361	-561	-253
	Skattekostnader ¹	-512	-271	-1 275	-1 032	- 1 031
	Resultat	-1 094	1 164	-914	-1 592	- 1 284
12	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger					
	- ytelser til ansatte	-114	-47	218	349	- 146
	Skatt på poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	19	8	-34	-55	22
	Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	-95	-40	185	294	- 125
	Revaluering eiendommer til bruk i egen virksomhet	12	-131	26	-252	- 308
4	Valutaomregning utenlandske eiendommer	1 142	-897	1 257	1 573	2 139
	Skatt på poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet	-3	33	-6	63	77
	Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	1 151	-995	1 276	1 384	1 908
	Sum utvidet resultat	1 056	-1 035	1 461	1 679	1 784
	Totalresultat ²	- 38	129	547	86	499
	¹ Andelseieres andel av skattekostnad i konsoliderte verdipapirfond	-129	-89	-364	-293	- 375

² KLP-konsernet avlegger fra og med 2023 regnskap etter ny regnskapsstandard IFRS 17 Forsikringskontrakter. Den nye standarden hensyntar at KLP er gjensidig eid, og forsikringstakerne på offentlig tjenestepensjon har krav på all verdiskapning i konsernet. Det betyr at konsernet etter IFRS 17 ikke har egenkapital og at resultatet blir null. Konsernet har imidlertid rapportert en egenkapital per 30.09.2024 på minus 2 594 millioner kroner. Denne egenkapitalen oppstår som følge av at forsikringstakerne har krav på virkelig verdi av alle eiendeler og gjeld i virksomheten, men enkelte eiendels- og gjeldsposter er ikke regnskapsført til virkelig verdi. Dermed oppstår det en verdivurderingsforskjell som utgjør egenkapital i et gjensidig forsikringsforetak. Periodens endring i verdivurderingsforskjell, 547 millioner, vil dermed framkomme som resultat

Balanse

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	Utsatt skattefordel	21	25	48
	Andre immaterielle eiendeler	1 556	1 300	1 379
	Vårige driftsmidler	2 301	2 341	2 277
	Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	6 462	5 969	6 620
4, 9	Investeringseiendom	97 126	91 957	92 322
5	Gjenforsikringskontrakt eiendel	539	738	728
7, 9	Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	425 162	386 853	410 807
7	Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til amortisert kost	2 315	2 226	2 254
7, 9	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi over resultatet	85 491	80 175	81 141
7	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til amortisert kost	42 228	43 124	42 856
7, 9	Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat	450 186	338 407	354 757
7, 9	Finansielle derivater	3 619	3 894	15 587
7	Fordringer	6 916	12 266	2 433
	Kontanter og bankinnskudd	4 192	3 068	3 509
	SUM EIENDELER	1 128 114	972 342	1 016 719
7, 8	Fondsobligasjonslån	1 489	1 470	1 434
7, 8	Ansvarlig lån	3 541	3 271	3 327
12	Pensjonsforpliktelser	739	398	913
5	Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi	824 925	733 875	762 789
5	Andre forsikringsforpliktelser	3 788	3 612	3 392
7, 8	Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	31 737	30 661	30 504
7, 8	Gjeld til kredittinstitusjoner	3 022	3 674	13 041
7, 8	Gjeld til og innskudd fra kunder	15 685	14 351	14 060
7	Finansielle derivater	4 124	5 060	3 249
	Utsatt skatt	1 204	1 084	1 187
13	Annen kortsiktig gjeld	13 591	15 588	6 034
	Egenkapital	-2 594	-3 555	-3 140
	Andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond	226 863	162 855	179 929
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1 128 114	972 342	1 016 719
	Betingede forpliktelser	35 483	32 981	31 409

Egenkapitaloppstilling

KLP Konsern

2024 MILLIONER KRONER	Egenkapital
Egenkapital 31.12.2023	-3 140
Resultat	-914
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	185
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	1276
Sum utvidet resultat	1 461
Sum totalresultat	547
Egenkapital 30.09.2024	-2 594

2023 MILLIONER KRONER	Egenkapital
Egenkapital 31.12.2022	8 396
Prinsippendring 01.01.2023, IFRS 9 ¹	-12 035
Egenkapital 01.01.2023	-3 639
Resultat	-1 592
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	294
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	1 384
Sum utvidet resultat	1 679
Sum totalresultat	86
Andre endringer	-2
Egenkapital 30.09.2023	-3 555

2023 MILLIONER KRONER	Egenkapital
Egenkapital 31.12.2022	8 396
Prinsippendring 01.01.2023, IFRS 9 ¹	-12 035
Egenkapital 01.01.2023	-3 639
Resultat	-1 284
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	-125
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	1 908
Sum utvidet resultat	1 784
Sum totalresultat	499
Egenkapital 31.12.2023	-3 140

¹ For mer informasjon, se Årsregnskapet 2022, note 37, punkt 37.1.11 og 37.2.5 Overgangseffekter.

Kontantstrømoppstilling

KLP Konsern

MILLIONER KRONER	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	-17 837	-14 051	-17 076
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter ¹	-302	-351	-470
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter ²	18 822	14 149	17 734
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	683	-254	188
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	3 509	3 321	3 321
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	4 192	3 068	3 509

¹ Utbetaling ved kjøp av driftsmidler.

² Netto innbetaling av egenkapitaltilskudd, opptak og nedbetaling av gjeld, samt innbetaling fra andelseiere i konsoliderte fond.

Noter til regnskapet

KLP Konsern

Note 1 **Regnskapsprinsipper og -estimer**

Regnskapsprinsipper

Regnskapet i denne delårsrapporten viser konsernregnskapet og selskapsregnskapet til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) for perioden 01.01.2024 – 30.09.2024. Regnskapet er ikke revidert.

Konsernregnskapet for KLP er utarbeidet i samsvar med IFRS[®] Accounting Standards godkjent av EU med enkelte tillegg som følger av regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak. Den delen av delårsrapporten som gjelder konsernregnskapet er utarbeidet i henhold til IAS 34 Delårsrapportering.

Alle beløp er presentert i millioner kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Det er ikke foretatt andre endringer i regnskapsprinsippene som har hatt betydning for delårsregnskapet per 30.09.2024. Det vises til konsernets årsrapport for 2023 for nærmere beskrivelse av vesentlige regnskapsprinsipper benyttet i konsernregnskapet.

Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves av et fullstendig årsregnskap, og denne delårsrapporten bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2023. Årsrapporten er tilgjengelig på klp.no.

Endringer i IFRS[®] Accounting Standards

En ny regnskapsstandard for presentasjon og opplysninger i regnskap, IFRS 18, er publisert av IASB i april 2024. Denne nye standarden vil erstatte IAS 1 Presentasjon av finansregnskap. Hvis den godkjennes av EU, vil standarden være effektiv for årlige rapporteringsperioder som begynner 1. januar eller senere 2027. IFRS 18 forventes ikke å ha vesentlig innvirkning på konsernets finansielle rapportering. KLP planlegger ikke tidlig implementering av standarden.

Regnskapsestimer

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet er det utøvet skjønn og benyttet estimer og forutsetninger som påvirker regnskapstallene. Faktiske tall kan derfor avvike fra benyttede estimer.

Måling av forsikringskontrakter under IFRS 17 medfører bruk av en del parametere som er beheftet med betydelig usikkerhet. De viktigste for de ulike virksomhetsområdene er:

Livsforsikringsvirksomheten

- Alle kontantstrømmer som følger av forsikringskontraktene, og som er innenfor kontraktens grense, inkluderes i måling av forsikringskontrakten. Framtidige kontantstrømmer er beregnet med forutsetninger om årlig framtidig lønnsvekst/regulering som hentes fra en framskrivning av NAM modellen (Norwegian Aggregate Model). Modellen foretar en makroframskrivning av sentrale økonomiske størrelser år for år basert på den økonomiske situasjonen per måletidspunktet.
- Kontantstrømmene er beregnet med beste estimat for dødelighet og uførhet.
- Kontantstrømmene neddiskonteres med en rentekurve som hensyntar tidsverdien av penger og finansiell risiko som ikke er inkludert i estimerte kontantstrømmer. Diskonteringsrentekurven for IFRS 17 er fastsatt med basis i EIOPAs rentekurve med et illikviditetspåslag.
- Risikojusteringen for ikke-finansiell risiko er beregnet utfra livsforsikringsvirksomhetens risikoappetitt og et 98 % konfidensnivå til å utgjøre 8,4 % av forsikringsforpliktelsen i 2024.

Skadeforsikringsvirksomheten

- Erstatningsavsetningene estimeres med utgangspunkt i virksomhetens historiske utbetalingsmønstre.
- Erstatningsavsetningen neddiskonteres med en rentekurve som hensyntar tidsverdien av penger og finansiell risiko som ikke er inkludert i estimerte utbetalinger. Rentekurven er fastsatt med basis i EIOPAs rentekurve med et illikviditetspåslag.

Forsikringsinntektene i IFRS 17 tilsvarer proratarisk opptjent premie med en justering for sesongvariasjon.

- Sesongvariasjonene er estimert på bakgrunn av virksomhetens historiske variasjon i påløpte erstatninger gjennom året.

Risikojusteringen er fastsatt på bakgrunn av virksomhetens risikoappetitt. Risikojusteringen tilsvarer et tillegg i forsikringstekniske avsetninger som medfører at disse med 75 % sannsynlighet er tilstrekkelige til å dekke alle forsikringstekniske forpliktelser. Risikojusteringen for ikke-finansiell risiko er beregnet utfra skadeforsikringsvirksomhetens risikoappetitt og et 75 % konfidensnivå, utgjør 4,1 % av forsikringsforpliktelsene i 2024.

Note 2 Segmentinformasjon

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjon offentlig			Skadeforsikring			Bank			Kapitalforvaltning		
	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Resultat fra forsikringstjenester	0	0	0	-23	63	-9	0	0	0	0	0	0
Premieinntekter for egen regning	51 795	60 032	70 326	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto finansinntekter fra investeringer	51 095	25 483	42 712	305	185	313	393	337	468	25	10	23
Erstatninger for egen regning	-23 024	-21 501	-28 261	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Endring i forsikringsmessige avsetninger	-78 282	-62 349	-84 315	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre forsikringsrelaterte finanskostnader	0	0	0	-87	2	-42	0	0	0	0	0	0
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto forsikringstjenester og finansielt resultat	1 584	1 666	462	195	250	263	393	337	468	25	10	23
Netto finansinntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	1 642	1 003	1 494	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	-362	-421	-443	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Driftskostnader	-1 187	-1 093	-1 512	0	0	0	-207	-197	-268	-392	-393	-528
Andre inntekter	1 140	1 082	1 463	1	5	10	74	68	92	449	424	560
Andre kostnader	-1 154	-1 101	-1 484	0	0	0	-5	-5	-7	0	0	0
Resultat før skatt	1 663	1 136	-20	196	255	273	255	203	285	81	43	55
Skattekostnader	-315	-264	-82	-49	-63	-37	-10	1	-19	-20	-11	-12
Resultat etter skatt	1 348	872	-101	147	192	235	244	205	267	61	32	42
Endring i utvidet resultat	160	256	-111	19	27	-10	8	11	-10	17	28	-14
Totalresultat	1 508	1 127	-213	166	220	225	252	216	257	78	60	29
Utlån	314 350	298 722	301 887	0	0	0	43 863	44 399	44 434	0	0	0
Andre eiendeler	536 673	473 184	485 280	6 998	6 672	6 559	8 068	5 005	4 494	723	612	682
Sum eiendeler	851 023	771 906	787 167	6 998	6 672	6 559	51 931	49 403	48 928	723	612	682
Forsikringsforpliktelse	788 668	704 815	725 781	3 788	3 612	3 392	0	0	0	0	0	0
Annen gjeld	15 755	21 906	17 541	450	471	573	48 572	46 271	45 754	223	160	260
Sum gjeld	804 423	726 721	743 322	4 238	4 083	3 965	48 572	46 271	45 754	223	160	260

MILLIONER KRONER	Øvrige			Elimineringer			Sum		
	01.01.2024	01.01.2023	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2023	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2023	01.01.2023
	-30.09.2024	-30.09.2023	-31.12.2023	-30.09.2024	-30.09.2023	-31.12.2023	-30.09.2024	-30.09.2023	-31.12.2023
Resultat fra forsikringstjenester	0	0	0	-2 050	-1 341	-1 916	-2 073	-1 278	-1 925
Premieinntekter for egen regning	0	0	0	-51 795	-60 032	-70 326	0	0	0
Netto finansinntekter fra investeringer	0	0	0	34 888	10 932	31 250	86 706	36 947	74 766
Erstatninger for egen regning	0	0	0	23 024	21 501	28 261	0	0	0
Endring i forsikringsmessige avsetninger	0	0	0	78 282	62 349	84 315	0	0	0
Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	0	0	0	-52 136	-18 585	-44 179	-52 136	-18 585	-44 179
Andre forsikringsrelaterte finanskostnader	0	0	0	0	0	0	-87	2	-42
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	0	0	0	-30 975	-16 648	-27 286	-30 975	-16 648	-27 286
Netto forsikringstjenester og finansielt resultat	0	0	0	-762	-1 824	119	1 435	438	1 334
Netto finansinntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	0	0	0	-1 642	-1 004	-1 494	0	0	0
Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	0	0	0	-88	15	-20	-450	-406	-463
Driftskostnader	-7	-9	-12	1 204	1 129	1 548	-589	-563	-773
Andre inntekter	8	9	13	-1 633	-1 549	-2 062	38	40	77
Andre kostnader	0	0	0	1 087	1 036	1 414	-72	-70	-77
Resultat før skatt	1	1	1	-1 834	-2 197	-496	361	-561	98
Skattekostnader	0	0	0	-880	-696	-881	-1 275	-1 032	-1 031
Resultat etter skatt	0	0	1	-2 714	-2 893	-1 377	-914	-1 592	-933
Endring i utvidet resultat	1	1	0	1 256	1 356	1 930	1 461	1 679	1 784
Totalresultat	1	1	0	-1 459	-1 537	553	547	86	851
Utlån	0	0	0	-230 494	-219 822	-222 324	127 719	123 299	123 997
Andre eiendeler	11	10	11	447 923	363 559	395 696	1 000 395	849 043	892 722
Sum eiendeler	11	10	11	217 429	143 738	173 373	1 128 114	972 342	1 016 719
Forsikringsforpliktelse	0	0	0	36 257	29 060	37 009	828 713	737 487	766 181
Annen gjeld	2	2	4	236 994	169 601	189 546	301 994	238 410	253 678
Sum gjeld	2	2	4	273 251	198 661	226 556	1 130 707	975 898	1 019 859

KLP konsernets virksomhet er inndelt i de fem områdene kollektiv pensjon offentlig, skadeforsikring, bank, kapitalforvaltning og øvrige. All virksomhet er rettet mot kunder i Norge.

KOLLEKTIV PENSJON OFFENTLIG

Kommunal Landspensjonskasse tilbyr kollektiv offentlig tjenestepensjon. Dette segmentet følges opp etter NGAAP som avviker fra IFRS Accounting Standards benyttet i konsernet. I elimineringskolonnen er det derfor lagt inn justeringer for å gjøre totalen avstembar mot konsernregnskapet.

SKADEFORSIKRING

KLP Skadeforsikring AS tilbyr ting- og personskadeprodukter til arbeidsgivere innen offentlig og privat sektor. I tillegg tilbys et bredt spekter av standard forsikringsprodukter til personmarkedet.

BANK

KLPs bankvirksomhet omfatter foretakene KLP Banken AS og dets heleide datterforetak; KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS. Bankvirksomheten omfatter tjenester som innskudd og utlån til personmarkedet, kredittkort, samt utlån med offentlig garanti.

KAPITALFORVALTNING

Kapitalforvaltning tilbys fra foretaket KLP Kapitalforvaltning AS. Foretaket tilbyr et bredt utvalg av verdipapirfond både til personkunder og institusjonelle kunder. Verdipapirforvaltningen har en samfunnsansvarlig profil.

ØVRIGE

Øvrige segmenter består av KLP Forsikringservice AS som tilbyr et bredt tjenestespekter til kommunale pensjonskasser.

Note 3 Resultat fra forsikringstjenester

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Forsikringsinntekter	-1 020	-186	1 223	1 637	1 780
Forsikringskostnader	-1 012	-865	-3 124	-2 827	-3 635
Gjenforsikringsinntekter (+)/kostnader (-)	-38	-26	-171	-88	-71
Resultat fra forsikringstjenester	-2 071	-1 077	-2 073	-1 278	-1 925

Note 4 Investerings eiendommer

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Netto leieinntekter	916	1 053	3 245	2 862	3 873
Endring i virkelig verdi	380	-3 447	-473	-5 318	-6 420
Netto inntekter fra investeringseiendom	1 296	-2 394	2 771	-2 456	-2 547
Valutaomregning utenlandske eiendommer (føres i utvidet resultat)	1 142	-897	1 257	1 573	2 139
Netto inntekter fra investeringseiendom inkludert valutaomregning	2 438	-3 290	4 028	-883	-407

MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Bokført verdi 01.01.	92 322	93 992	93 992
Verdiregulering inkl. valutaomregning	784	-3 745	-4 280
Netto tilgang	4 016	1 744	2 653
Reklassifisert eiendom til eget bruk	-5	0	0
Øvrige endringer	9	-34	-42
Bokført verdi	97 126	91 957	92 322

Note 5 **Forsikringstekniske forhold**

NOK MILLIONER	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko	Residualverdi	Sum
Forsikringsforpliktelse med rett til residualverdi inngående balanse 01.01.2024	377 742	29 068	355 979	762 789
Endringer relatert til leverte forsikringstjenester				
Endring i risikjustering for ikke finansiell risiko for avløpt risiko	0	2 054	0	2 054
Erfaringsbasert justering ikke relatert til fremtidige forsikringstjenester	-5	0	0	-5
Resultat fra forsikringstjenester	-5	2 054	0	2 050
Endring i risikjustering for ikke finansiell risiko i starten av perioden	0	-924	924	0
Påløpt rente	12 074	1 014	-13 089	0
Resultatførte frigjorte kontantstrømmer	-86	0	0	-86
Endring i estimater knyttet til framtidig forsikringstjeneste	-1 191	-100	1 291	0
Endringer av diskonteringsrentekurven	13 038	1 095	-14 133	0
Resultat tilført poliseholder	1 705	0	50 516	52 222
Forsikringsrelaterte finanskostnader	25 540	1 085	25 510	52 136
Premier	31 276	0	0	31 276
Erstatninger og andre forsikringsservicekostnader (inkl. investeringskomponenter)	-23 325	0	0	-23 325
Sum kontantstrømmer	7 951	0	0	7 951
Forsikringsforpliktelse med rett til residualverdi utgående balanse 30.09.2024	411 228	32 208	381 490	824 925

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko		
Andre forsikringsforpliktelser inngående balanse 01.01.2024	2 944	128	320	3 392
Forsikringsinntekter	0	0	-2 053	-2 053
Erstatninger	1 644	66	0	1 710
Kostnader	407	5	0	412
Andre endringer relatert til leverte forsikringstjenester	0	-30	0	-30
Endringer relatert til tidligere leverte forsikringstjenester	-148	-39	0	0
Forsikringsservice kostnader	1 902	2	0	1 905
Resultat fra forsikringstjenester	1 902	2	-2 053	-148
Forsikringsrelaterte finanskostnader	104	0	0	104
Premier	0	0	2 359	2 359
Erstatninger og andre forsikringsservice kostnader	-1 941	0	0	-1 941
Sum kontantstrømmer	-1 941	0	2 359	418
Andre endringer	3	0	19	22
Andre forsikringsforpliktelser utgående balanse 30.09.2024	3 014	130	644	3 788

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko		
Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler inngående balanse 01.01.2024	699	39	-10	728
Premie betalt til gjenforsikring	0	0	-100	-100
Innkrevning ifm med inntrufne hendelser og utgifter til forsikringstjenester	0	0	0	0
Gjenforsikringskostnader - relatert til tidligere leverte tjenester	-58	-13	0	-71
Forsikringssservice kostnader	-58	-13	0	-71
Resultat fra forsikringstjenester	-58	-13	-100	-171
Forsikringsrelaterte finanskostnader	18	-1	0	17
Premier	-193	0	130	-63
Sum kontantstrømmer	-193	0	130	-63
Andre endringer	29	0	0	29
Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler utgående balanse 30.09.2024	495	25	20	539

NOK MILLIONER	Forsikringsforpliktelse med rett til residualverdi	Andre forsikringsforpliktelser	Gjenforsikring	Sum
Spesifikasjon av resultatposter per produktgruppe 01.01.- 30.09.2024				
Resultat fra forsikringstjenester	-2 050	148	-171	-2 073
Netto forsikringsrelaterte finanskostnader	-52 136	-104	17	-52 223

Periodens endring i forsikringsforpliktelser:

NOK MILLIONER	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko	Residualverdi	Sum
Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi inngående balanse 01.01.2023	322 226	27 304	337 305	686 834
Endringer relatert til leverte forsikringstjenester				
Endring i risikojustering for ikke finansiell risiko for avløpt risiko	0	1 303	0	1 303
Erfaringsbasert justering ikke relatert til fremtidige forsikringstjenester	38	0	0	38
Resultat fra forsikringstjenester	38	1 303	0	1 341
Endring i risikojustering for ikke finansiell risiko i starten av perioden	0	-2 257	2 257	0
Påløpt rente	10 210	794	-11 004	0
Resultatførte frigjorte kontantstrømmer	-10 381	0	0	-10 381
Endring i estimater knyttet til framtidig forsikringstjeneste	32 307	2 511	-34 819	0
Endringer av diskonteringsrentekurven	-41 739	-3 244	44 983	0
Resultat tilført poliseholder	0	0	28 965	28 965
Forsikringsrelaterte finanskostnader	-9 602	-2 197	30 384	18 585
Premier	48 763	0	0	48 763
Erstatninger og andre forsikringssservice kostnader (inkl. investeringskomponenter)	-21 657	0	0	-21 657
Sum kontantstrømmer	27 106	0	0	27 106
Andre endringer	0	0	9	9
Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi utgående balanse 30.09.2023	339 768	26 410	367 697	733 875

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko		
Andre forsikringsforpliktelser inngående balanse 01.01.2023	2 790	115	276	3 181
Forsikringsinntekter	0	0	-1 864	-1 864
Erstatninger	1 498	61	0	1 559
Kostnader	358	4	0	362
Andre endringer relatert til leverte forsikringstjenester		-25	0	-25
Endringer relatert til tidligere leverte forsikringstjenester	-151	-33	0	-184
Forsikringservice kostnader	1 705	8	0	1 713
Resultat fra forsikringstjenester	1 705	8	-1 864	-151
Forsikringsrelaterte finanskostnader	13	3	0	16
Premier	0	0	2 182	2 182
Erstatninger og andre forsikringservice kostnader	-1 610	0	0	-1 610
Sum kontantstrømmer	-1 610	0	2 182	572
Andre endringer	-6	0	-1	-6
Andre forsikringsforpliktelser utgående balanse 30.09.2023	2 892	125	595	3 612

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko		
Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler inngående balanse 01.01.2023	705	30	0	736
Premie betalt til gjenforsikring	0	0	-122	-122
Innkrevning ifm med inntrufne hendelser og utgifter til forsikringstjenester	88	5	0	93
Gjenforsikringskostnader - relatert til tidligere leverte tjenester	-54	-5	0	-59
Forsikringservice kostnader	34	0	0	34
Resultat fra forsikringstjenester	34	0	-122	-88
Forsikringsrelaterte finanskostnader	10	8	0	18
Premier	-55	0	154	99
Sum kontantstrømmer	-55	0	154	99
Andre endringer	-27	0	0	-27
Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler utgående balanse 30.09.2023	667	38	32	738

NOK MILLIONER	Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi	Andre forsikringsforpliktelser	Gjenforsikring	Sum
Resultat fra forsikringstjenester	-1 341	151	-88	-1 278
Netto forsikringsrelaterte finanskostnader	-18 585	-16	18	-18 583

Periodens endring i forsikringsforpliktelser:

NOK MILLIONER	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko	Residualverdi	Sum
Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi inngående balanse 01.01.2023	322 226	27 304	337 305	686 834
Endringer relatert til leverte forsikringstjenester				
Endring i risikjustering for ikke finansiell risiko for avløpt risiko	0	2 321	0	2 321
Erfaringsbasert justering ikke relatert til fremtidige forsikringstjenester	-53	0	0	-53
Resultat fra forsikringstjenester	-53	2 321	0	2 268
Endring i risikjustering for ikke finansiell risiko i starten av perioden	0	-2 257	2 257	0
Påløpt rente	12 553	1 089	-13 643	0
Resultatførte frigjorte kontantstrømmer	-15 978	0	0	-15 978
Endring i estimater knyttet til framtidig forsikringstjeneste	-2 558	-222	2 780	0
Endringer av diskonteringsrentekurven	9 599	833	-10 432	0
Resultat tilført poliseholder	22 526	0	37 631	60 158
Forsikringsrelaterte finanskostnader	26 143	-557	18 594	44 179
Premier	57 921	0	0	57 921
Erstatninger og andre forsikringsservice kostnader (inkl. investeringskomponenter)	-28 494	0	0	-28 494
Sum kontantstrømmer	29 426	0	0	29 426
Andre endringer relatert til leverte forsikringstjenester	0	0	81	81
Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi utgående balanse 31.12.2023	377 742	29 068	355 979	762 789

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko		
Andre forsikringsforpliktelser inngående balanse 01.01.2023	2 790	115	276	3 181
Forsikringsinntekter	0	0	-2 505	-2 505
Erstatninger	2 043	83	0	2 126
Kostnader	510	6	0	516
Andre endringer relatert til leverte forsikringstjenester	0	-40	0	-40
Endringer relatert til tidligere leverte forsikringstjenester	-118	-41	0	-158
Forsikringsservice kostnader	2 435	9	0	2 444
Resultat fra forsikringstjenester	2 435	9	-2 505	-62
Forsikringsrelaterte finanskostnader	62	5	0	66
Premier		0	2 551	2 551
Erstatninger og andre forsikringsservice kostnader	-2 334	0		-2 334
Sum kontantstrømmer	-1 983	0	2 551	568
Andre endringer	-8	0	-2	-10
Andre forsikringsforpliktelser utgående balanse 31.12.2023	2 944	128	320	3 392

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko		
Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler inngående balanse 01.01.2023	705	30	0	736
Premie betalt til gjenforsikring	0	0	-164	-164
Innkrevning ifm med inntrufne hendelser og utgifter til forsikringstjenester	137	8	0	145
Gjenforsikringskostnader - relatert til tidligere leverte tjenester	-44	-8	0	-52
Forsikringsservice kostnader	93	0	0	93
Resultat fra forsikringstjenester	93	0	-164	-71
Forsikringsrelaterte finanskostnader	16	9	0	25
Premier	-108	0	154	45
Sum kontantstrømmer	-108	0	154	45
Andre endringer	-7	0	0	-7
Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler utgående balanse 31.12.2023	699	39	-10	728

NOK MILLIONER	Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi	Andre forsikringsforpliktelser	Gjenforsikring	Sum
Spesifikasjon av resultatposter per produktgruppe 01.01. - 31.12.2023				
Resultat fra forsikringstjenester	-2 268	62	-71	-2 277
Netto forsikringsrelaterte finanskostnader	-44 179	-66	25	-44 221

VIKTIGE FORUTSETNINGER

Diskonteringskurve for IFRS 17

Forventede kontantstrømmer fra forsikringskontraktene vil forfalle på ulike tidspunkter framover i tid. De framtidige kontantstrømmene neddiskonteres derfor til balansedagens verdi med en rentekurve som fastsettes på balansedagen. Diskonteringskurven for IFRS 17 er i hovedtrekk fastsatt etter de samme prinsipper som den kurve EIOPA beregner til Solvens II-formål. Hovedforskjellen er at EIOPAs estimat for volatilitetsjustering erstattes med et estimat for illikviditetspremien i obligasjonsmarkedet, og denne kalibreres til illikviditetsgraden til KLPs forpliktelse. Nedenfor oppis utvalgte verdier av diskonteringskurver for IFRS 17.

År	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
1	4,3 %	5,7 %	4,8 %
2	4,2 %	5,5 %	4,7 %
3	4,1 %	5,3 %	4,4 %
4	4,0 %	5,1 %	4,2 %
5	3,9 %	4,9 %	4,1 %
10	3,8 %	4,8 %	4,0 %
15	3,8 %	4,7 %	4,0 %
25	3,7 %	4,4 %	3,9 %
50	3,6 %	4,0 %	3,7 %
75	3,6 %	3,8 %	3,7 %
100	3,6 %	3,8 %	3,6 %

Lønnsvekstkurve

Framtidige kontantstrømmer innenfor kontraktens grense er beregnet med forutsetninger om årlig framtidig lønnsvekst/regulering som angitt i tabell under. Lønnsvekstkurven er framskrevet av NAM-modellen (Norwegian aggregate model) som foretar en makroframskrivning av sentrale økonomiske størrelser (lønnsvekst, inflasjon mm) år for år.

År	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
1	5,3 %	5,2 %	5,3 %
5	4,8 %	4,3 %	4,9 %
10	3,8 %	3,8 %	3,7 %
15	3,4 %	3,3 %	3,2 %
25	3,3 %	3,2 %	3,3 %
50	3,5 %	3,4 %	3,5 %
80	3,5 %	3,4 %	3,5 %

SENSITIVITET IFRS 17

Tabellen nedenfor viser konsekvensen for konserntes residualverdi ved endring i standardforutsetningene anvendt i beste estimat. Sensitivitet knyttet til omkostninger er også inkludert i oversikten. Residualverdien består av den delen av forsikringsforpliktelsen som ikke inngår i beste estimat eller risikojusteringen.

NOK MILLIONER	Endring	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Redusert død	-5 %	-5 159	-4 545	-4 519
Økt dødelighet	5 %	4 941	4 354	4 329
Økt uførhet	5 %	-458	-403	-401
Redusert uførhet	-5 %	460	406	404
Økt omkostninger	5 %	-1 487	-1 310	-1 303
Redusert omkostninger	-5 %	1 486	1 311	1 303
Økt rentekurve	*)	-52 000	-32 847	33 594
Redusert rentekurve	**)	37 241	29 829	-42 074

Alle endringer av forutsetninger er i %-vis endring av standard forutsetning anvendt per 30.09.2024 (30.09.2023/31.12.2023).

*) Økt rentekurve med 50 basispunkter for likvid del av diskonteringsrentekurven, 1:10 år. Deretter ekstrapolert til et estimat for langsiktig rente basert på sum av langsiktig BNP-realvekst og Norges Banks inflasjonsmål.

***) Redusert med 50 basispunkter for likvid del av diskonteringsrentekurven, 1:10 år. Deretter ekstrapolert til et estimat for langsiktig rente basert på sum av langsiktig BNP-realvekst og Norges Banks inflasjonsmål.

Note 6 Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
ANSVARLIGE LÅN					
Rentekostnader	-37	-35	-109	-118	-153
Verdiendringer	-146	111	-247	-208	-229
Sum rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån	-183	76	-356	-326	-382
FONDSOBLIGASJONSLÅN					
Rentekostnader	-20	-20	-58	-58	-75
Verdiendringer	-114	90	-36	-22	-6
Sum rentekostnad og verdiendring fondsobligasjonslån	-133	70	-94	-80	-81
Sum rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån	-316	145	-450	-406	-463

Noten gir en spesifisering av linjen «Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån» fordelt på rentekostnader og verdiendring i periodene angitt.

Verdiendringene kommer i stor grad av at lånene er denominert i utenlandsk valuta. Det ansvarlige lånet er denominert i euro, mens fondsobligasjonslånet er utstedt i japanske yen.

Note 7 **Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser**

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksterne rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskapsspesifikk informasjon.

For denne noten kan kategoriseringen av finansielle instrumenter deles opp i tre ulike nivåer; balanseklassifisering, regnskapsklassifisering og type instrument. Det er siste kategori, type instrument, hvor det gis informasjon på hvordan virkelig verdi er utledet.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

Denne kategorien inkluderer:

- Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter som måles til amortisert kost
- Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til amortisert kost
- Gjeld til og innskudd kunder (forpliktelse)
- Annen utstedt gjeld (forpliktelse)

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Internrenten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer over forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte transaksjonskostnader samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av disse kontantstrømmene neddiskontert med internrenten. I denne noten opplyses det forøvrig om virkelig verdi på de finansielle instrumentene som måles til amortisert kost.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

Denne kategorien inkluderer:

- Egenkapitalinstrumenter
- Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter som måles til virkelig verdi
- Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi
- Derivater (eiendeler og forpliktelser)
- Gjeld til kredittinstitusjoner (forpliktelse)
- Ansvarlig lånekapital (forpliktelse)

Nedenfor er det listet hvilke ulike typer finansielle instrumenter som faller inn under de ulike regnskapskategoriene og hvordan virkelig verdi blir beregnet.

- RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER OG ANDRE GJELDSINSTRUMENTER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

a) Utenlandske rentepapirer

Utenlandske rentepapirer prises i hovedregel på bakgrunn av priser innhentet fra indekssleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom flere ulike kilder for å fange opp eventuelle feil. Følgende kilder benyttes:

- Bloomberg Barclays Indices
- Bloomberg

Bloomberg Barclays Indices har førsteprioritet (de dekker henholdsvis utenlandsk stat og utenlandsk kreditt). Deretter benyttes Bloomberg med bakgrunn i Bloombergs priskilde Business Valuator Accredited in Litigation (BVAL). BVAL inneholder verifiserte priser fra Bloomberg.

b) Norske rentepapirer - stat

Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Nordic Bond Pricing som primærkilde.

c) Norske rentepapirer – unntatt stat

Norske rentepapirer (denominert i NOK), prises som hovedregel basert på priser fra Nordic Bond Pricing. Papirer som ikke leveres av Nordic Bond Pricing, prises teoretisk. Teoretisk pris skal baseres på neddiskontert verdi av papirets fremtidige kontantstrøm. Diskontering gjøres ved å benytte en swapkurve justert for kredittspread og likviditetspread. Kredittspread skal så langt mulig baseres på en sammenlignbar obligasjon fra samme utsteder. Likviditetspread fastsettes skjønnsmessig.

d) Rentepapirer utstedt av utenlandske foretak, men denominert i kroner

Virkelig verdi beregnes etter samme hovedprinsippene som for norske rentepapirer beskrevet ovenfor.

e) Fordringer på kredittinstitusjoner

Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

f) Utlån til kommuner og foretak med kommunal garanti

Fordringene verdsettes ved hjelp av en verdsettelsesmodell som benytter relevante kredittpåslagsjusteringer innhentet i markedet. For garanterte utlån beregnes virkelig verdi som neddiskontert kontantstrøm basert på samme rentekurve som direktelånene, men kredittmarginen er justert til markedsnivå for aktuell kombinasjon av garantistkategori og garantiform. Garantisten er enten stat, fylkeskommune, kommune eller bank.

g) Lån med sikkerhet i pant

Prinsippene for beregning av virkelig verdi avhenger av hvorvidt utlånene har rentebinding eller ikke. Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Virkelig verdi av utlån uten rentebinding anses tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med endring i markedsrentene.

- EGENKAPITALINSTRUMENTER

h) Aksjer (noterte)

Likvide aksjer verdsettes som hovedregel på basis av priser levert fra indeksleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom ulike kilder for å fange opp eventuelle feil.

Følgende kilder benyttes for norske aksjer:

- Oslo Børs (primærkilde)
- Morgan Stanley Capital International (MSCI)
- Bloomberg

Følgende kilder benyttes for utenlandske aksjer:

- Morgan Stanley Capital International (MSCI) (primærkilde)
- Bloomberg

i) Aksjer (unoterte)

Konsernet benytter, så langt det lar seg gjøre, bransjeanbefalingene til Verdipapirfondenes forening. Dette innebærer at sist omsatt kurs benyttes så lenge denne ansees å være representativ. Dersom prisbildet ansees som utdatert foretas en avledet verddivurdering i forhold til en relevant proxy (eksempelvis en aksjeindeks eller ett eller flere selskaper). Om dette ikke er mulig gjøres det en skjønnsmessig vurdering, denne kan være basert på fundamentalanalyse, meglervurdering eller risiko- eller likviditetsmessige tilpasninger til prisen.

j) Private Equity

Investeringer i Private Equity gjøres gjennom fond. Fondenes virkelige verdi skal baseres på rapporterte markedsverdier, som følger av International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines ('IPEV Guidelines'). Disse retningslinjene fastsettes av European Venture Capital Association (EVCA) og baserer seg på prinsippet om tilnærmet markedsvurdering av foretakene. Virkelig verdi er beregnet ut ifra fondenes rapporterte markedsverdi justert for inn- og utbetalinger i perioden mellom siste rapporterte markedsverdi fra fondet og perioden det rapporteres på for konsernet. Direkteinvesteringer i Private Equity behandles analogt med omløpsaksjer, men verdsettelse kan være daglig, kvartalsvis eller årlig. I de tilfeller det har vært mulig å få informasjon om hva ko-investeringer prises til i fondene, legges dette til grunn i verdsettelsen. Øvrige direkteinvesteringene er verdsatt til kostpris, rapporterte markedsverdier fra foretak eller omsatt pris der dette foreligger.

- DERIVATER

k) Futures/FRA/IRF

Alle futureskontrakter til konsernet handles på børs. Bloomberg benyttes som priskilde. Det innhentes også priser fra en annen kilde som kontroll på at prisene fra Bloomberg er korrekte. Reuters fungerer som sekundærkilde.

l) Opsjoner

Bloomberg benyttes som kilde for prising av opsjoner som handles på børs. Reuters er sekundærkilde.

m) Renteswaper

Renteswaper verdsettes i en modell som hensyntar observerbare markedsdata som rentekurver og relevant kredittpåslag.

n) FX-swaper

FX-swaper med forfall på ett år eller mindre prises på kurver som er bygget opp fra FX swap-punkter hentet fra Reuters. For FX-swaper over ett år vurderes markedet relativt lite likvid og det skal benyttes basisjusterte swapkurver.

- GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

o) Plasseringer hos kredittinstitusjoner og deposits

Plasseringer hos kredittinstitusjoner er innskudd med kort løpetid. Virkelig verdi beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Deposits prises på swapkurver.

- ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, ANNEN UTSTEDT GJELD OG INNSKUDD FRA KUNDER

p) Virkelig verdi av ansvarlige lån

For lån notert på børser hvor det anses å være et aktivt marked brukes den observerbare prisen som virkelig verdi. For øvrige lån som ikke er en del av et aktivt marked fastsettes virkelig verdi ut ifra en intern verdsettelsesmodell basert på observerbare data.

q) Virkelig verdi av utstedt fondsobligasjonslån

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

r) Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

s) Innskudd fra kunder

Alle innskudd er uten rentebinding. Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

Tabellen under gir en nærmere spesifisering av innholdet i de ulike klassene av eiendeler og forpliktelser.

MILLIONER KRONER	30.09.2024		30.09.2023		31.12.2023	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER OG ANDRE GJELDSINSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST						
Norske obligasjoner	1 098	1 076	1 006	935	1 017	935
Utenlandske obligasjoner	1 216	1 165	1 220	1 108	1 237	1 108
Sum rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter	2 315	2 242	2 226	2 043	2 254	2 043
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET						
Utlån med sikkerhet i pant	2 561	2 561	2 595	2 595	2 569	2 569
Lån til kommunal sektor eller foretak med kommunal garanti	75 000	75 000	72 297	72 297	72 705	72 705
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	6 342	6 342	4 704	4 704	5 245	5 245
Andre utlån	1 589	1 589	578	578	622	622
Sum utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi	85 491	85 491	80 175	80 175	81 141	81 141
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST						
Utlån og fordringer på kunder	42 228	42 239	43 124	42 937	42 856	42 850
Sum utlån kommuner, bedrifter og personkunder til amortisert kost	42 228	42 239	43 124	42 937	42 856	42 850
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER OG ANDRE GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI						
Norske obligasjoner	137 577	137 577	126 710	126 710	133 716	133 716
Norske sertifikater	16 159	16 159	11 625	11 625	8 189	8 189
Utenlandske obligasjoner	221 344	221 344	199 448	199 448	209 125	209 125
Utenlandske sertifikater	698	698	891	891	898	898
Plassering hos kredittinstitusjoner	49 383	49 383	48 178	48 178	58 880	58 880
Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	425 162	425 162	386 853	386 853	410 807	410 807
EGENKAPITALINSTRUMENTER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET						
Aksjer	388 235	388 235	286 692	286 692	302 882	302 882
Aksjefond	50 535	50 535	44 915	44 915	44 885	44 885
Eiendomsfond	8 077	8 077	6 800	6 800	6 990	6 990
Sum egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi	450 186	450 186	338 407	338 407	354 757	354 757
FORDRINGER						
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	1 189	1 189	908	908	750	750
Fordringer ved verdipapirhandel	5 217	5 217	10 958	10 958	1 309	1 309
Fordskuddsbetalt husleie tilknyttet eiendomsvirksomheten	402	402	148	148	148	148
Andre fordringer	108	108	253	253	225	225
Sum lån og fordringer øvrige inkl. fordringer på forsikringstakere	6 916	6 916	12 266	12 266	2 433	2 433
FINANSIELL GJELD						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 022	3 022	3 674	4 368	13 041	13 041
Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	31 737	31 850	30 661	30 541	30 504	30 526
Gjeld til og innskudd fra kunder	15 685	15 685	14 351	14 524	14 060	14 060
Fondsobligasjonslån	1 489	1 489	1 470	1 540	1 434	1 434
Ansvarlige lån	3 541	3 541	3 271	3 346	3 327	3 327
Sum finansiell gjeld	55 473	55 587	53 426	54 319	62 366	62 389

MILLIONER KRONER	30.09.2024		30.09.2023		31.12.2023	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
FINANSIELLE DERIVATER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI						
Valutaterminer	2 462	1 226	2 720	2 384	13 525	1 152
Renteswaper	547	2 898	708	2 676	1 383	2 096
Rente- og valutawaper	610	0	466	0	679	0
Aksjeopsjon	0	0	0	0	0	0
Sum finansielle derivater	3 619	4 124	3 894	5 060	15 587	3 249

Note 8 **Innlån**

MILLIONER KRONER	Pålydende i NOK	Valuta	Rente	Forfall	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
TIDSBEGRENSET ANSVARLIG LÅN							
Kommunal Landspensjonskasse	2 530	EUR	Fast ¹	2045	3 541	3 271	3 327
Sum ansvarlige lån	2 530	-	-	-	3 541	3 271	3 327
FONDSOBLIGASJONSLÅN							
Kommunal Landspensjonskasse	984	JPY	Fast ²	2034	1 489	1 470	1 434
Sum fondsobligasjonslån	984	-	-	-	1 489	1 470	1 434
UTSTEDTE OBLIGASJONSLÅN MED FORTRINNSRETT							
KLP Kommunekreditt AS	0	NOK	Flytende	2024	0	1 612	1 562
KLP Kommunekreditt AS	2 026	NOK	Flytende	2025	2 032	5 014	5 015
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2026	5 054	5 050	5 053
KLP Kommunekreditt AS	1 000	NOK	Fast	2027	1 026	1 026	1 012
KLP Kommunekreditt AS	6 000	NOK	Flytende	2027	6 050	6 051	6 052
KLP Kommunekreditt AS	6 250	NOK	Flytende	2028	6 307	0	0
KLP Kommunekreditt AS	700	NOK	Fast	2029	729	729	706
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2025	2 500	1 690	1 555
KLP Boligkreditt AS	2 000	NOK	Flytende	2026	2 012	2 501	2 501
KLP Boligkreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2027	5 039	4 535	4 536
KLP Boligkreditt AS	1 000	NOK	Flytende	2029	1 003	2 516	2 516
KLP Boligkreditt AS	0	NOK	Flytende	2029	0	0	0
Annet					-15	-63	-4
Sum utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	31 476	-	-	-	31 737	30 661	30 504
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER							
KLP Banken AS	0	NOK	Flytende	2024	0	453	453
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2025	301	301	301
KLP Banken AS	150	NOK	Flytende	2026	151	201	151
KLP Banken AS	350	NOK	Flytende	2027	353	0	0
KLP Banken AS		NOK	Flytende	2027	0	0	0
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2023	0	616	4 218
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Fast	2023	0	1 042	1 111
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2024	821	0	0
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Fast	2024	148	0	0
Kommunal Landspensjonskasse	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2023	0	956	6 727
Kommunal Landspensjonskasse	0	NOK/EUR/USD	Fast	2023	0	0	0
Kommunal Landspensjonskasse	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2024	1 148	0	0
Annet					100	105	80
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	800	-	-	-	3 022	3 674	13 041
GJELD TIL OG INNSKUDD KUNDER ³							
KLP Banken AS	15 685	NOK			15 685	14 351	14 060
Sum gjeld og innskudd til kunder	15 685				15 685	14 351	14 060
Sum innlån	51 474				55 473	53 426	62 366

¹ Lånet har et renteendringstidspunkt i 2025.

² Lånet har et renteendringstidspunkt i 2034.

³ Det er ikke kontraktfestet forfall på innskudd.

Noten viser finansiell gjeld konsernet har ved periodeslutt, hvor mesteparten er finansiering til KLP Bank konsernet.

De angitte foretakene er utstedere av den finansielle gjelden som er beskrevet. Innskudd hører inn under KLP Banken AS.

Note 9 **Virkelig verdi hierarki**

30.09.2024 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
<i>Tomter</i>	0	0	1 283	1 283
<i>Bygg</i>	0	0	95 843	95 843
Investeringseiendom	0	0	97 126	97 126
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi	0	85 491	0	85 491
<i>Sertifikater</i>	2 945	13 913	0	16 858
<i>Obligasjoner</i>	23 649	335 267	0	358 916
<i>Obligasjonsfond</i>	0	10 059	16 765	26 824
<i>Utlån og fordringer</i>	21 889	675	0	22 564
Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	48 484	359 914	16 765	425 162
<i>Aksjer</i>	375 332	6 471	6 433	388 235
<i>Aksjefond</i>	2 912	0	38	2 950
<i>Eiendomsfond</i>	0	2 650	5 427	8 077
<i>Spesialfond</i>	0	1 737	1 601	3 338
<i>Private Equity</i>	0	0	47 585	47 585
Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi	378 244	10 858	61 083	450 186
Finansielle derivater	0	3 619	0	3 619
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	426 728	459 882	174 974	1 061 584
FORPLIKTELSE REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Finansielle derivater gjeld	0	4 124	0	4 124
Gjeld til andre kredittinstitusjoner og annen gjeld ¹	2 068	148	0	2 216
Ansvarlig lån	0	3 541	0	3 541
Fondsobligasjonslån	0	1 489	0	1 489
Sum forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi	2 068	9 302	0	11 370

¹ Linjen «Gjeld til kredittinstitusjoner» i balansen inneholder forpliktelser målt til virkelig verdi og amortisert kost. Denne linjen er derfor ikke avstembar mot balansen. Forpliktelsene som måles til amortisert kost utgjør 806 millioner kroner per 30.09.2024.

30.09.2023 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Tomter	0	0	1 366	1 366
Bygg	0	0	90 591	90 591
Investerings eiendom	0	0	91 957	91 957
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi	0	80 175	0	80 175
Sertifikater	2 411	10 106	0	12 516
Obligasjoner	25 637	300 561	0	326 198
Obligasjonsfond	0	8 948	13 257	22 206
Utlån og fordringer	24 805	1 128	0	25 933
Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	52 853	320 743	13 257	386 853
Aksjer	274 787	8 203	3 701	286 691
Aksjefond	2 297	0	51	2 349
Eiendomsfond	0	2 095	4 705	6 800
Spesialfond	0	0	0	0
Private Equity	0	0	42 567	42 567
Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi	277 085	10 299	51 024	338 407
Finansielle derivater	0	3 894	0	3 894
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	329 937	415 110	156 238	901 286
FORPLIKTELSE REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Finansielle derivater gjeld	0	5 060	0	5 060
Gjeld til andre kredittinstitusjoner og annen gjeld ¹	1 677	1 042	0	2 719
Ansvarlig lån	0	3 271	0	3 271
Fondsobligasjonslån	0	1 470	0	1 470
Sum forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi	1 677	10 843	0	12 520

¹ Linjen «Gjeld til kredittinstitusjoner» i balansen inneholder forpliktelser målt til virkelig verdi og amortisert kost. Denne linjen er derfor ikke avstembar mot balansen. Forpliktelsene som måles til amortisert kost utgjør 955 millioner kroner per 30.09.2023.

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Tomter	0	0	1 283	1 283
Bygg	0	0	91 040	91 040
Investerings eiendom	0	0	92 322	92 322
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi	0	81 141	0	81 141
Sertifikater	1 578	7 508	0	9 086
Obligasjoner	27 564	315 287	0	342 850
Obligasjonsfond	0	9 591	16 041	25 632
Utlån og fordringer	32 588	651	0	33 238
Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	61 729	333 037	16 041	410 807
Aksjer	293 389	5 996	3 497	302 882
Aksjefond	2 378	0	37	2 415
Eiendomsfond	0	1 980	5 010	6 990
Spesialfond	0	0	0	0
Private Equity	0	0	42 470	42 470
Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi	295 767	7 976	51 014	354 757
Finansielle derivater	0	15 587	0	15 587
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	357 497	437 740	159 377	954 613
FORPLIKTELSE REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Finansielle derivater gjeld	0	3 249	0	3 249
Gjeld til andre kredittinstitusjoner og annen gjeld ¹	11 026	1 111	0	12 137
Ansvarlig lån	0	3 327	0	3 327
Fondsobligasjonslån	0	1 434	0	1 434
Sum forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi	11 026	9 120	0	20 146

¹ Linjen «Gjeld til kredittinstitusjoner» i balansen inneholder forpliktelser målt til virkelig verdi og amortisert kost. Denne linjen er derfor ikke avstembar mot balansen. Forpliktelsene som måles til amortisert kost utgjør 905 millioner kroner per 31.12.2023.

Endringer i nivå 3, Investeringseiendom	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	92 322	93 992	93 992
Solgt / avgang som følge av reklassifisering	-99	0	0
Tilgang som følge av kjøp og aktiveringer	4 115	1 744	2 653
Urealiserte endringer	784	-3 745	-4 280
Øvrige endringer	4	-34	-42
Utgående balanse	97 126	91 957	92 322
Realisert gevinst / tap	0	0	0

Endringer i nivå 3, Verdipapirer	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	67 055	53 407	53 407
Solgt	-4 540	-2 387	-4 923
Kjøpt	10 128	9 250	15 430
Urealiserte endringer	5 206	4 011	3 141
Utgående balanse	77 848	64 281	67 055
Realisert gevinst / tap	1 431	957	1 863
Sum nivå 3	174 974	156 238	159 377

Urealiserte endringer og realisert gevinst/tap reflekteres på linjen «Netto verdiendringer på finansielle instrumenter» i konsernresultatet.

Tabellene «Endringene i nivå 3» viser endringer i nivå 3 klassifiserte papirer i perioden angitt.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdato. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3: Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdato eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos konsernet er blant annet unoterte aksjer og Private Equity.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 7. For beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til årsrapporten.

For eiendeler som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort noen sensitivitetsanalyse. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til årsrapporten. Alt av investeringseiendom inngår forøvrig i nivå 3. En endring i variablene til prisingen er vurdert som lite signifikant for verdipapirene. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 % gi en endring på 8 749 millioner kroner per 30.09.2024 på de eiendelene som ligger i nivå 3.

Hva gjelder flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsakelig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det forøvrig utgangspunkt i verdien ved periodeslutt.

I 3. kvartal er det flyttet aksjer for 1 009 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2 og 81 millioner kroner fra nivå 2 til nivå 1. I tillegg er aksjer for 709 millioner kroner fra nivå 2 til nivå 1 og 3 millioner kroner flyttet fra nivå 3 til nivå 1. Dette skyldes endring i likviditet.

Note 10 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør

30.09.2024 MILLIONER KRONER	Relaterte beløp som ikke er presentert netto							Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	
EIENDELER								
Finansielle derivater	3 619	0	3 619	-1 326	-1 967	-3 653	100	92
Repoer	3 526	0	3 526	0	0	0	3 526	3 526
Sum	7 145	0	7 145	-1 326	-1 967	-3 653	3 626	3 618
GJELD								
Finansielle derivater	4 124	0	4 124	-1 326	-16	-340	2 557	2 672
Repoer	148	0	148	0	0	0	148	148
Sum	4 272	0	4 272	-1 326	-16	-340	2 705	2 820

30.09.2023 MILLIONER KRONER				Relaterte beløp som ikke er presentert netto				
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
EIENDELER								
Finansielle derivater	3 894	0	3 894	-2 454	-1 199	-3 172	200	401
Repoer	3 130	0	3 130	-800	0	0	2 329	2 329
Sum	7 024	0	7 024	-3 255	-1 199	-3 172	2 530	2 730
GJELD								
Finansielle derivater	5 060	0	5 060	-2 454	-907	-1 067	2 246	2 245
Repoer	1 043	0	1 043	0	0	0	1 043	243
Sum	6 103	0	6 103	-2 454	-907	-1 067	3 290	2 488

31.12.2023 MILLIONER KRONER				Relaterte beløp som ikke er presentert netto				
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
EIENDELER								
Finansielle derivater	15 587	0	15 587	-1 376	-10 882	-7 399	214	209
Repoer	6 172	0	6 172	-1 113	0	0	5 058	5 058
Sum	21 759	0	21 759	-2 489	-10 882	-7 399	5 272	5 267
GJELD								
Finansielle derivater	3 249	0	3 249	-1 376	-25	-6	1 866	1 885
Repoer	1 111	0	1 111	0	0	0	1 111	0
Sum	4 360	0	4 360	-1 376	-25	-6	2 977	1 885

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i konsernet; hvilke muligheter konsernet har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Notene viser derivatposisjoner og repoavtaler i balansen. Repoer inngår i linjen "Gjeld til kredittinstitusjoner" i balansen.

De konsoliderte tallene inkluderer alle enheter KLP konsernet anses å ha kontroll over. I tillegg viser ytterste kolonne hvilket reelt nettobeløp som gjenstår om konsernet motregner avtalene; noe som kun inkluderer konsernselskaper av ordinær art.

Note 11 **Kapitalkrav**

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til. For konsernets forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. Kapitalgruppe 2 består av

ansvarlige lån, risikoutjevningfond, naturskadefond og ikke-innbetalt supplerende kapital. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 % av foretakets premiereserve. Kapital som kan medregnes i kapitalgruppe 2 er i hovedsak begrenset oppad til 50 % av kapitalkravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvensgrad 289 % som er godt over foretakets mål om minst 150 %. Med det midlertidige fradraget er solvensgraden 289 %.

	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023 ¹
SOLVENSGRAD	289 %	332 %	285 %
MILLIARDER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023 ¹
FORENKLET SOLVENS II BALANSE			
Eiendeler, bokført	854	775	790
Merverdier HTF/lån og fordringer	-7	-18	-9
Merverdier øvrige utlån	-1	-2	-1
Øvrige mer/mindreverdier	0	0	0
Utsatt skattefordel	0	0	0
Sum eiendeler etter solvens II	846	755	779

MILLIARDER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023 ¹
FORENKLET SOLVENS II BALANSE			
Beste estimat	770	677	706
Risikomargin	12	10	11
Ansvarlige lån/fondsobligasjonslån	5	4	5
Andre forpliktelser	11	17	13
Utsatt skatteforpliktelse	1	0	0
Sum forpliktelser etter solvens II	798	709	735
Eiendeler minus forpliktelser	48	47	44
- Utsatt skattefordel	0	0	0
- Risikoutjevningfond og naturskadefond	-4	-5	-4
+ Fondsobligasjonslån	1	1	1
Basiskapital - kapitalgruppe 1	45	43	42
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	45	43	42
Ansvarlige lån	3	3	3
Risikoutjevningfond og naturskadefond	4	5	4
Basiskapital - kapitalgruppe 2	8	8	7
Supplerende kapital	15	14	14
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	15	14	14
Fradrag for maks. kapital i gruppe 2	-15	-16	-14
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	8	7	7
Utsatt skattefordel	0	0	0
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0	0	0
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet	52	50	49
Markedsrisiko	174	131	141
Motpartsrisiko	3	3	4
Livsforsikringsrisiko	124	122	113
Skadeforsikringsrisiko	1	1	1
Helseforsikringsrisiko	0	0	0
Diversifisering	-63	-56	-56
Operasjonell risiko	4	3	3
Tapsabsorberende evne til forsikringstekniske avsetninger	-225	-190	-190
Tapsabsorberende evne til utsatt skatt	-2	-2	-2
Kapitalkrav for andre finanssektorer	3	1	3
Solvenskapitalkrav (SCR)	18	15	17
Minstekrav til konsolidert solvenskapital	4	4	5
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekravet til konsolidert solvenskapital	42	40	39
Solvensgrad	289 %	332 %	285 %

¹ Tallene per 31.12.2023 er endret for å reflektere nytt kapitalkrav for banken, gjeldende fra og med årsberegningen 2023 for konsern.

Note 12 Pensjonsforpliktelser

MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Balansført netto forpliktelse 01.01.	913	815	815
Resultatført pensjonskostnad	175	145	197
Resultatført finanskostnad	25	21	28
Aktuarielle gevinster og tap	-218	-349	146
Innbetalt premie/tilskudd	-155	-234	-274
Balansført netto forpliktelse	739	398	913

FORUTSETNINGER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Diskonteringsrente	3,25 %	4,00 %	3,10 %
Lønnsvekst	3,50 %	4,00 %	3,50 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,25 %	3,50 %	3,25 %
Pensjonsregulering	2,80 %	2,90 %	2,80 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %	5,00 %

Effekten av endringer i forutsetningene er en reduksjon av forpliktelsen med 218 millioner kroner per 30.09.2024. Endringen er ført under "Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet".

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	10 593	12 574	3 357
Påløpt ikke utlignet skatt	880	974	572
Leverandørgjeld	277	276	301
Skyldig offentlige avgifter	751	595	691
Øvrig kortsiktig gjeld	1 090	1 170	1 112
Sum annen kortsiktig gjeld	13 591	15 588	6 034

Nøkkeltall – akkumulert

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	2. kvartal 2024	1. kvartal 2024	4. kvartal 2023	3. kvartal 2023	2. kvartal 2023	1. kvartal 2023	4. kvartal 2022
KLP KONSERN								
Forvaltningskapital	1 128 114	1 079 281	1 065 541	1 016 721	972 345	956 311	948 185	900 068
Egenkapital	-2 594	-2 556	-3 090	-3 140	-3 555	-3 684	-3 687	8 396
Solvensgrad	289 %	283 %	288 %	285 %	332 %	297 %	282 %	288 %
Antall ansatte i konsernet	1 168	1 168	1 153	1 133	1 120	1 099	1 091	1 093
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE								
Resultat før skatt	1 663	926	183	-20	1 136	774	539	918
Premieinntekter for egen regning	51 795	37 257	7 842	70 326	60 032	51 102	7 663	50 523
- herav tilflyttet premiereserve	1	1	0	92	91	91	91	386
Erstatninger for egen regning	23 024	16 132	9 265	28 261	21 501	14 840	8 331	28 517
- herav fraflyttet premiereserve, pensjonskapital mv. og bufferfond	2 423	2 419	2 456	2 139	2 125	2 121	2 125	4 659
Eiendeler i kollektivporteføljen	790 200	761 757	751 512	734 337	718 214	701 944	690 902	660 366
Eiendeler i investeringsvalgporteføljen	3 063	3 064	2 953	2 830	2 730	2 833	2 683	2 609
Forsikringskundernes fond inkludert opptjent resultat	788 668	778 458	745 385	725 781	704 815	715 239	668 235	654 324
- herav fond med garantert avkastning	638 919	642 860	617 219	616 315	586 941	592 053	552 840	552 101
Ansvarlig kapital	52 772	50 482	49 575	49 517	49 918	47 624	46 768	46 158
Solvensgrad	351 %	344 %	351 %	346 %	368 %	329 %	316 %	318 %
Risikoresultat	420	81	82	648	364	270	71	558
Avkastningsresultat	40 471	26 553	18 729	29 466	15 822	21 243	13 232	-20 006
Administrasjonsresultat	129	65	-8	144	176	62	54	-17
Soliditetskapital	193 589	167 161	155 824	164 487	147 893	151 993	151 550	140 958
Avkastning kollektivporteføljen	7,0 %	4,6 %	3,0 %	6,4 %	3,9 %	4,2 %	2,5 %	-1,1 %
Avkastning investeringsvalgporteføljen (LIB)	8,6 %	5,8 %	4,0 %	8,3 %	4,8 %	5,6 %	3,4 %	-2,5 %
Avkastning selskapsporteføljen	3,4 %	1,9 %	0,5 %	3,0 %	2,1 %	1,5 %	0,9 %	2,8 %
KLP SKADEFORSIKRING AS								
Resultat før skatt	196	64	-118	273	255	189	99	111
Forsikringsinntekter	2 053	1 365	707	2 505	1 863	1 230	630	2 200
Egenkapital	2 760	2 669	2 523	2 594	2 589	2 543	2 446	2 369
Skadeprosent brutto	79,2 %	81,4 %	98,2 %	83,5 %	78,9 %	82,6 %	93,9 %	98,3 %
Gjenforsikringsprosent	8,3 %	9,7 %	15,0 %	2,8 %	4,7 %	5,0 %	-2,2 %	-19,0 %
Skadeprosent etter gjenforsikring	87,6 %	91,2 %	113,1 %	86,3 %	83,6 %	87,6 %	91,7 %	79,3 %
Kostnadsprosent	13,6 %	13,6 %	14,6 %	14,0 %	13,0 %	13,9 %	13,9 %	13,9 %
Totalskadeprosent	101,1 %	104,8 %	127,7 %	100,4 %	96,6 %	101,5 %	105,6 %	93,2 %
Avkastning på midler til forvaltning	5,0 %	2,9 %	1,7 %	5,5 %	3,3 %	3,6 %	2,7 %	-1,7 %
Ansvarlig kapital solvens II	2 785	2 598	2 487	2 446	2 514	2 377	2 309	2 222
Solvenskapitaldekning	237,8 %	223,4 %	209,7 %	227,4 %	246 %	222 %	215 %	222 %
Årlig premievolum person	1 178	1 149	1 107	1 068	1 042	1 013	982	954
Årlig premievolum arbeidsgiver	1 613	1 601	1 624	1 517	1 533	1 521	1 474	1 341
Netto nyttegning (akkumulert innenfor året.)	-14	-38	-3	72	61	43	20	121
KLP BANKEN KONSERN								
Resultat før skatt	255	167	75	285	203	122	53	181
Netto renteinntekter	386	255	127	465	340	221	110	369
Øvrige driftsinntekter	71	46	22	89	67	44	21	85
Driftskostnader, avskrivninger og tapsavsetninger	-208	-140	-81	-271	-201	-134	-71	-247
Netto realisert/urealisert endring finansielle instrumenter til virkelig verdi	6	6	7	3	-3	-9	-7	-26
Innskudd	15 685	15 628	14 158	14 061	14 351	14 524	14 136	13 779
Utlån til kunder	24 222	24 494	24 102	23 855	23 754	23 481	23 333	23 258
Utlån med offentlig garanti	18 006	18 311	18 735	19 001	19 371	19 449	19 384	19 117

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	2. kvartal 2024	1. kvartal 2024	4. kvartal 2023	3. kvartal 2023	2. kvartal 2023	1. kvartal 2023	4. kvartal 2022
Misligholdte lån	58	54	53	44	52	43	46	44
Innlån ved utstedelse av verdipapirer	32 543	30 767	31 253	31 408	31 616	31 661	31 999	33 485
Forvaltningskapital	51 931	49 973	48 857	48 928	49 403	49 557	49 373	50 511
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	50 429	49 450	48 892	49 719	49 957	50 034	49 942	48 996
Egenkapital	3 359	3 280	3 189	3 174	3 132	3 072	3 008	2 966
Rentenetto	0,76 %	0,51 %	0,26 %	0,93 %	0,68 %	0,44 %	0,22 %	0,75 %
Resultat av ordinær drift før skatt	0,51 %	0,34 %	0,15 %	0,57 %	0,41 %	0,24 %	0,11 %	0,90 %
Egenkapitalavkastning før skatt	10,70 %	10,52 %	9,47 %	9,62 %	9,13 %	8,19 %	7,16 %	7,16 %
Kapitaldekning	20,6 %	20,8 %	21,2 %	21,7 %	20,2 %	20,3 %	20,5 %	20,7 %
Antall personkunder	56 601	55 670	54 058	52 488	51 340	50 231	49 697	48 804
Herav medlemmer i KLP	37 430	36 986	36 139	35 390	34 802	34 307	33 512	32 988
KLP KAPITALFORVALTNING AS								
Resultat før skatt	81	53	12	55	42	4	11	5
Totale midler til forvaltning	859 290	818 496	797 875	760 484	715 698	687 956	670 937	640 183
Midler forvaltet for eksterne kunder	226 091	214 053	202 680	179 219	162 321	163 444	151 269	134 215

Kommunal Landspensjonskasse

3. kvartal 2024

Resultatregnskap

Kommunal Landspensjonskasse

NOTE	MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
2	Premieinntekter for egen regning	14 538	8 930	51 795	60 032	70 326
	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	2 566	-3 080	3 473	-694	241
	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	4 321	4 202	13 129	11 198	14 507
3	Verdiendringer på investeringer	10 244	-7 755	31 309	20 601	32 140
	Realisert gevinst og tap på investeringer	311	4 581	2 942	-5 745	-4 388
	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	17 442	-2 053	50 852	25 360	42 500
3	Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	80	-20	243	123	212
	Andre forsikringsrelaterte inntekter	372	364	1 090	1 050	1 415
4	Erstatninger	-6 892	-6 661	-23 024	-21 501	-28 261
	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser	-10 401	-4 840	-37 536	-46 063	-63 368
	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsvalgportefølje	-42	-160	-137	-319	-315
	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser	0	0	0	0	-20 632
	Ufordelt overskuddsmidler til forsikringskontraktene	-14 177	5 307	-40 610	-15 967	0
5	Forsikringsrelaterte driftskostnader	-394	-333	-1 187	-1 093	-1 512
	Andre forsikringsrelaterte kostnader	-370	-359	-1 091	-1 048	-1 408
	Resultat av teknisk regnskap	156	174	397	574	-1 043
3, 6	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	714	245	1 448	760	1 282
	Andre inntekter	19	15	49	32	48
	Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-76	-72	-232	-231	-306
	Resultat av ikke-teknisk regnskap	657	188	1 266	561	1 024
	Resultat før skattekostnad	813	362	1 663	1 136	-20
	Skattekostnader	-143	-92	-315	-264	-82
	Resultat før andre inntekter og kostnader	670	270	1 348	872	-101
7	Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	-76	-30	135	219	-88
	Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden	-38	-17	84	130	-59
	Justering av forsikringsforpliktelsene	8	5	-24	-39	13
	Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	19	8	-34	-55	22
	Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	-87	-34	160	256	-111
	TOTALRESULTAT	583	235	1 508	1 127	-213

Balanse

Kommunal Landspensjonskasse

NOTE	MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	EIENDELER			
	EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
	Immaterielle eiendeler	1 502	1 238	1 326
8	Bygninger og andre faste eiendommer	1 322	1 384	1 301
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	3 012	3 108	3 068
	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	6 643	6 179	6 200
9	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	22 382	20 914	21 256
8, 9	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	14 575	13 559	13 423
	Fordringer	6 278	2 775	1 486
10	Bruksretteeiendeler	675	784	756
	Andre eiendeler	1 370	1 022	1 182
	Sum eiendeler i selskapsporteføljen	57 760	50 962	49 999
	EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	79 576	73 390	73 742
	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	6 518	6 011	6 662
	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	10 569	11 317	11 137
9	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	299 778	285 268	288 086
8, 9	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	393 760	342 227	354 711
	Sum investeringer i kollektivporteføljen	790 200	718 214	734 337
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	320	294	296
	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	58	61	58
9	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	1 017	971	989
8, 9	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 668	1 404	1 488
	Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen	3 063	2 730	2 830
	Sum eiendeler i kundeporteføljene	793 263	720 944	737 168
	SUM EIENDELER	851 023	771 906	787 167

NOTE	MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
	Innskutt egenkapital	24 226	22 551	22 978
	Opptjent egenkapital	22 375	22 634	20 866
	Sum egenkapital	46 601	45 185	43 845
9	Ansvarlig lånekapital mv.	4 976	4 809	4 795
	Premiereserve mv.	608 764	562 487	571 399
	Bufferfond	108 930	101 807	109 281
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	27 430	21 681	42 251
	Udisponert resultat til kunder	40 434	15 925	0
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	785 558	701 900	722 931
	Pensjonskapital mv.	2 300	2 313	2 173
	Bufferfond	185	61	185
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	425	460	491
	Udisponert resultat til kunder	200	81	0
	Sum forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	3 110	2 915	2 850
7	Pensjonsforpliktelser o.l.	468	252	572
	Forpliktelser ved periodeskatt	346	495	107
	Forpliktelser ved utsatt skatt	503	315	503
10	Leieforpliktelser	747	848	822
11	Forpliktelser	8 591	15 096	10 508
	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	124	91	234
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	851 023	771 906	787 167
	POSTER UTENOM BALANSEN			
	Betingede forpliktelser	32 276	30 098	28 895

Egenkapitaloppstilling

Kommunal Landspensjonskasse

2024 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko- utjevningssfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2024	22 978	3 674	17 193	43 845
Resultat før andre inntekter og kostnader		257	1 090	1 348
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			135	135
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			84	84
Justering av forsikringsforpliktelsene			-24	-24
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-34	-34
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			160	160
Totalresultat (udisponert)		257	1 251	1 508
Innbetalt egenkapitaltilskudd	1 248			1 248
Sum transaksjoner med eierne	1 248			1 248
Egenkapital 30.09.2024	24 226	3 931	18 443	46 601

2023 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko- utjevningssfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2022	21 388	4 643	16 768	42 799
Endring ført direkte mot egenkapital ¹			96	96
Egenkapital 01.01.2023	21 388	4 643	16 864	42 896
Resultat før andre inntekter og kostnader		181	691	872
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			219	219
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			130	130
Justering av forsikringsforpliktelsene			-39	-39
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-55	-55
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			256	256
Totalresultat (udisponert)		181	947	1 127
Innbetalt egenkapitaltilskudd	1 162			1 162
Sum transaksjoner med eierne	1 162			1 162
Egenkapital 30.09.2023	22 551	4 824	17 811	45 185

¹ Implementeringseffekter som følge av endringer i benyttede IFRS Accounting Standard

2023 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko- utjevningssfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2022	21 388	4 643	16 768	42 799
Endring ført direkte mot egenkapital ¹			96	96
Egenkapital 01.01.2023	21 388	4 643	16 864	42 896
Resultat før andre inntekter og kostnader	428	-969	440	-101
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			-88	-88
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			-59	-59
Justering av forsikringsforpliktelsene			13	13
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			22	22
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-111	-111
Totalresultat	428	-969	329	-213
Innbetalt egenkapitaltilskudd	1 162			1 162
Sum transaksjoner med eierne	1 162			1 162
Egenkapital 31.12.2023	22 978	3 674	17 193	43 845

¹ Implementeringseffekter som følge av endringer i benyttede IFRS Accounting Standard

Kontantstrømoppstilling

Kommunal Landspensjonskasse

MILLIONER KRONER	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-661	-408	-341
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter ¹	-294	-348	-468
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet ²	1 147	821	1 032
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	192	64	223
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	1 141	918	918
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	1 334	982	1 141

¹ Utbetaling ved kjøp av driftsmidler.

² Netto innbetaling av egenkapitaltilskudd, opptak og nedbetaling av gjeld.

Noter til regnskapet

Kommunal Landspensjonskasse

Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer

Regnskapsprinsipper

Regnskapet i denne delårsrapporten viser delårsregnskapet for Kommunal Landspensjonskasse (KLP), for perioden 01.01.2024 – 30.09.2024. Regnskapet er ikke revidert.

Delårsregnskapet er avlagt etter Forskrift av 18. desember 2015 nr. 1824: Forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak (årsregnskapsforskriften) og IAS 34 Delårsrapportering. Delårsregnskapet er utarbeidet etter samme prinsipper som årsregnskapet for 2023 med mindre annet er oppgitt.

Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves av et fullstendig årsregnskap, og denne delårsrapporten bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2023. Foretakets årsrapport er tilgjengelig på klp.no.

Regnskapsestimer

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet er det utøvet skjønn og benyttet estimer og forutsetninger som påvirker regnskapstallene. Faktiske tall kan derfor avvike fra benyttede estimer. Det vises til note 3 «Vesentlige regnskapsestimer og vurderinger» i årsregnskapet for 2023 for beskrivelse av regnskapsposter hvor det er betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseførte verdier i framtidige perioder.

Note 2 Premieinntekter for egen regning

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Forfalte premier, brutto	14 538	8 930	51 794	59 941	70 234
Overføring av premiereserve fra andre	0	0	1	91	92
Sum premieinntekter for egen regning	14 538	8 930	51 795	60 032	70 326

Note 3 Tap på rentebærende verdipapir og utlån til amortisert kost

Noten viser tapsavsetninger på rentebærende verdipapir som måles til amortisert kost samt utlån og fordringer som måles til amortisert kost. Det er i tredje kvartal 2024 ikke foretatt noen endringer på modellene som brukes for å beregne forventet tap. I perioden 01.01.2024 - 30.09.2024 har de totale tapsavsetningene blitt redusert med 3,3 millioner kroner.

Tap rentebærende verdipapirer til amortisert kost

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	24 474	3 264	0	27 738	33 832	33 832
Overføring til trinn 1 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overføring til trinn 2 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overføring til trinn 3 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Netto endring	391	-449	0	-58	-4 671	-3 803
Nye tap	1 493	0	0	1 493	555	4 497
Fraregnet tap	-376	0	0	-376	-763	-6 788
Avsetning 30.09./31.12.	25 982	2 815	0	28 797	28 953	27 738
Endring 01.01-30.09./31.12.	1 508	-449	0	1 059	-4 879	-6 094

Tap utlån og fordringer til amortisert kost- alle segment

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	4 325	10 009	175 732	190 065	5 289	5 289
Overført til trinn 1 i inneværende kvartal	1	-1	0	0	0	0
Overført til trinn 2 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overført til trinn 3 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Netto endring	-581	-9 938	6 180	-4 339	232 112	184 303
Nye tap	129	0	0	129	281	653
Fraregnet tap	-159	0	0	-159	-89	-180
Avsetning 30.09./31.12.	3 715	70	181 911	185 696	237 594	190 065
Endring 01.01-30.09./31.12.	-610	-9 939	6 180	-4 369	232 305	184 776

Tap alle segment - utenom balansen

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	0	0	0	0	0	0
Overført til trinn 1 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overført til trinn 2 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overført til trinn 3 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Netto endring	0	1	0	1	18	0
Nye tap	0	0	0	0	0	0
Fraregnet tap	0	0	0	0	-18	0
Avsetning 30.09./31.12.	0	1	0	1	0	0
Endring 01.01-30.09./31.12.	0	1	0	0	0	0

Bokført verdi rentebærende verdipapirer til amortisert kost

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	220 181 807	6 751 897	1 458 606	228 392 310	215 135 762	215 135 762
Overført til trinn 1 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overført til trinn 2 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overført til trinn 3 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Netto endring	6 795 650	-578 577	-1 458 606	4 758 467	3 507 804	11 240 660
Nye obligasjoner	9 258 281	0	0	9 258 281	14 507 975	16 777 244
Fraregnede obligasjoner	-3 949 463	0	0	-3 949 463	-6 921 083	-14 761 356
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost 30.09./31.12.	232 286 275	6 173 320	0	238 459 596	226 230 457	228 392 310
Bokført tapsavsetning	-25 982	-2 815	0	-28 797	-28 953	-27 738
Bokført verdi rentebærende verdipapirer til amortisert kost 30.09./31.12.	232 260 294	6 170 505	0	238 430 799	226 201 504	228 364 572

Bokført verdi utlån og fordringer til amortisert kost- alle segment

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	81 067 106	466 828	622 592	82 156 525	78 253 630	78 253 630
Overført til trinn 1 i inneværende kvartal	26 387	-26 387	0	0	0	0
Overført til trinn 2 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Overført til trinn 3 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Netto endring	-2 249 232	-361 486	457 806	-2 152 912	-1 350 565	-2 201 927
Nye utlån	7 897 989	0	0	7 897 989	8 773 423	12 133 524
Fraregnet lån	-2 966 341	-3 154	-1 118	-2 970 613	-4 724 791	-6 028 701
Utlån og fordring til amortisert kost 30.09./31.12.	83 775 909	75 800	1 079 280	84 930 989	80 951 697	82 156 525
Bokført tapsavsetning	-3 715	-70	-181 911	-185 696	-237 594	-190 065
Bokført verdi utlån og fordring til amortisert kost 30.09./31.12.	83 772 194	75 731	897 369	84 745 294	80 714 104	81 966 460

Bokført verdi utlån og fordringer - alle segment utenom balansen

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	61 813	2 783	0	64 596	71 818	71 818
Overført til trinn 1 i inneværende kvartal	683	-683	0	0	0	0
Overført til trinn 2 i inneværende kvartal	-2 000	2 000	0	0	0	0
Overført til trinn 3 i inneværende kvartal	0	0	0	0	0	0
Netto endring	-118	0	0	-118	-5 794	-4 347
Nye utlån	0	0	0	0	0	0
Fraregnet lån	-18 897	0	0	-18 897	0	-2 875
Bokført verdi utlån og fordring - utenom balansen 30.09./31.12.	41 481	4 100	0	45 581	66 023	64 596

Note 4 Erstatninger

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Utbetalte erstatninger	6 888	6 657	20 601	19 376	26 122
Overføring av premiereserve til andre	4	4	2 423	2 125	2 139
Sum erstatninger	6 892	6 661	23 024	21 501	28 261

Note 5 Forsikringsrelaterte driftskostnader

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Personalkostnader	247	192	662	619	882
Avskrivninger og nedskrivninger	75	57	203	167	224
Andre driftskostnader	71	84	322	307	406
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	394	333	1 187	1 093	1 512

Note 6 Verdiendring eiendomsinvesteringer

Porteføljen av investeringseiendommer inklusive investeringseiendommer eid via datterselskaper er verdivurdert per 30.09.2024.

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
Verdiregulering inkludert valutaendringer	1 236	-4 519	656	-3 957	-4 422
Valutasikring	-935	910	-1 143	-1 637	-1 969
Netto verdiregulering inkludert valutasikring	301	-3 609	-486	-5 593	-6 391

Note 7 **Pensjonsforpliktelser**

MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Balanseført netto forpliktelse 01.01.	572	524	524
Resultatført pensjonskostnad	101	90	120
Resultatført finanskostnad	15	14	19
Aktuarielle gevinster og tap	-135	-219	88
Innbetalt premie/tilskudd	-86	-157	-179
Balanseført netto forpliktelse 30.09. / 31.12.	468	252	572

FORUTSETNINGER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Diskonteringsrente	3,25 %	4,00 %	3,10 %
Lønnsvekst	3,50 %	4,00 %	3,50 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,25 %	3,50 %	3,25 %
Pensjonsregulering	2,80 %	2,90 %	2,80 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %	5,00 %

Effekten av endringer i forutsetningene er en reduksjon av forpliktelsen med 135 millioner kroner per 30.09.2024. Endringen er ført under "Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet".

Note 8 Virkelig verdi hierarki

30.09.2024 MILLONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Sertifikater	0	874	0	874
Obligasjoner	52	8 252	0	8 304
Obligasjonsfond	3 465	0	0	3 465
Rentebærende verdipapirer	3 517	9 125	0	12 642
Utlån og fordringer	1 190	227	0	1 417
Aksjer	0	0	4	4
Aksjer og andeler	0	0	4	4
Finansielle derivater	0	512	0	512
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum selskapsporteføljen	4 707	9 864	4	14 575
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Sertifikater	2 707	5 814	0	8 521
Obligasjoner	19 105	28 583	0	47 688
Obligasjonsfond	22 607	11 632	16 765	51 004
Rentebærende verdipapirer	44 419	46 029	16 765	107 213
Utlån og fordringer	13 943	950	0	14 893
Aksjer	90 547	2 296	5 855	98 698
Aksjefond	106 737	0	38	106 775
Eiendomsfond	0	2 650	8 611	11 261
Spesialfond	0	3 391	1 601	4 992
Private Equity	0	0	47 585	47 585
Aksjer og andeler	197 284	8 337	63 690	269 311
Finansielle derivater	0	1 814	0	1 814
Andre finansielle eiendeler	0	529	0	529
Sum kollektivporteføljen	255 646	57 659	80 455	393 760
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Obligasjonsfond	305	9	0	315
Rentebærende verdipapirer	305	9	0	315
Utlån og fordringer	28	0	0	28
Aksjefond	1 267	0	0	1 267
Eiendomsfond	0	0	42	42
Spesialfond	0	15	0	15
Aksjer og andeler	1 267	15	42	1 324
Finansielle derivater	0	1	0	1
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum investeringsvalgporteføljen	1 601	25	42	1 668
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	261 954	67 548	80 501	410 003
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 322	1 322
Sum bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 322	1 322
FORPLIKTELSE SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	41	0	41
Gjeld til kredittinstitusjoner	479	0	0	479
Sum selskapsporteføljen	479	41	0	520
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	971	0	971
Gjeld til kredittinstitusjoner	669	0	0	669
Sum kollektivporteføljen	669	971	0	1 640

30.09.2024 MILLONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	8	0	8
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Sum investeringsvalgporteføljen	0	8	0	8
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	1 148	1 019	0	2 167

30.09.2023 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Sertifikater	0	812	0	812
Obligasjoner	0	7 404	0	7 404
Obligasjonsfond	3 202	0	0	3 202
Rentebærende verdipapirer	3 202	8 216	0	11 419
Utlån og fordringer	768	702	0	1 470
Aksjer	0	0	6	6
Aksjer og andeler	0	0	6	6
Finansielle derivater	0	613	0	613
Andre finansielle eiendeler	0	50	0	50
Sum selskapsporteføljen	3 971	9 582	6	13 559
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Sertifikater	2 074	2 911	0	4 985
Obligasjoner	19 003	28 471	0	47 474
Obligasjonsfond	23 368	10 441	13 257	47 066
Rentebærende verdipapirer	44 445	41 823	13 257	99 524
Utlån og fordringer	15 420	782	0	16 203
Aksjer	64 468	2 472	3 441	70 382
Aksjefond	89 586	0	51	89 637
Eiendomsfond	0	2 095	7 556	9 651
Spesialfond	0	2 405	0	2 405
Private Equity	0	0	42 567	42 567
Aksjer og andeler	154 054	6 973	53 615	214 642
Finansielle derivater	0	2 199	0	2 199
Andre finansielle eiendeler	0	9 659	0	9 659
Sum kollektivporteføljen	213 919	61 436	66 872	342 227
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Obligasjonsfond	236	9	0	245
Rentebærende verdipapirer	236	9	0	245
Utlån og fordringer	95	0	0	95
Aksjefond	996	0	0	996
Eiendomsfond	0	0	45	45
Spesialfond	0	13	0	13
Aksjer og andeler	996	13	45	1 054
Finansielle derivater	0	8	0	8
Andre finansielle eiendeler	0	1	0	1
Sum investeringsvalgporteføljen	1 327	32	45	1 404
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	219 217	71 050	66 923	357 191
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 384	1 384
Sum bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 384	1 384

30.09.2023 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	616	0	0	616
Sum selskapsporteføljen	616	0	0	616
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	1 413	0	1 413
Gjeld til kredittinstitusjoner	330	0	0	330
Sum kollektivporteføljen	330	1 413	0	1 743
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	1	0	1
Gjeld til kredittinstitusjoner	11	0	0	11
Sum investeringsvalgporteføljen	11	1	0	12
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	956	1 414	0	2 371

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Sertifikater	0	440	0	440
Obligasjoner	0	7 975	0	7 975
Obligasjonsfond	3 344	0	0	3 344
Rentebærende verdipapirer	3 344	8 416	0	11 760
Utlån og fordringer	913	219	0	1 132
Aksjer	0	0	4	4
Aksjer og andeler	0	0	4	4
Finansielle derivater	0	527	0	527
Andre finansielle eiendeler	0	1	0	1
Sum selskapsporteføljen	4 258	9 162	4	13 423
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Sertifikater	1 578	1 618	0	3 196
Obligasjoner	20 668	28 533	0	49 202
Obligasjonsfond	24 743	11 070	16 041	51 854
Rentebærende verdipapirer	46 989	41 221	16 041	104 252
Utlån og fordringer	19 960	829	0	20 788
Aksjer	68 712	2 134	3 403	74 248
Aksjefond	89 660	0	37	89 696
Eiendomsfond	0	1 980	8 176	10 156
Spesialfond	0	2 497	0	2 497
Private Equity	0	0	42 470	42 470
Aksjer og andeler	158 371	6 611	54 085	219 067
Finansielle derivater	0	9 814	0	9 814
Andre finansielle eiendeler	0	790	0	790
Sum kollektivporteføljen	225 320	59 265	70 126	354 711
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Obligasjonsfond	249	9	0	257
Rentebærende verdipapirer	249	9	0	257
Utlån og fordringer	102	0	0	102
Aksjefond	1 048	0	0	1 048
Eiendomsfond	0	0	43	43
Spesialfond	0	14	0	14

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Aksjer og andeler	1 048	14	43	1 104
Finansielle derivater	0	24	0	24
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum investeringsvalgporteføljen	1 398	47	43	1 488
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	230 976	68 473	70 173	369 622
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 301	1 301
Sum bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 301	1 301
FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	578	0	0	578
Sum selskapsporteføljen	578	0	0	578
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	1 137	0	1 137
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 126	0	0	6 126
Sum kollektivporteføljen	6 126	1 137	0	7 263
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	1	0	1
Gjeld til kredittinstitusjoner	23	0	0	23
Sum investeringsvalgporteføljen	23	1	0	25
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	6 727	1 139	0	7 866

Endringer i nivå 3 aksjer, unoterte SELSKAPSPORTEFØLJEN	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	4	6	6
Solgt	0	0	0
Kjøpt	0	0	0
Urealiserte endringer	0	0	-2
Utgående balanse 30.09./31.12.	4	6	4
Realisert gevinst / tap	0	0	0

Endringer i nivå 3 aksjer, unoterte KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	3 403	3 262	3 262
Solgt	-37	-25	-43
Kjøpt	2 483	87	84
Urealiserte endringer	6	118	100
Utgående balanse 30.09./31.12.	5 855	3 441	3 403
Realisert gevinst / tap	-3	-12	-27

Endringer i nivå 3 aksjefond, unoterte KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	37	60	60
Solgt	0	0	0
Kjøpt	0	0	0
Urealiserte endringer	1	-9	-23
Utgående balanse 30.09./31.12.	38	51	37
Realisert gevinst / tap	0	0	0

Endringer i nivå 3 private equity, eiendomsfond, obligasjonsfond og spesialfond KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	66 687	52 703	52 703
Solgt	-4 596	-2 379	-4 798
Kjøpt	7 202	9 255	15 886
Urealiserte endringer	5 270	3 802	2 895
Utgående balanse 30.09./31.12.	74 562	63 380	66 687
Realisert gevinst / tap	1 433	973	1 844

Endringer i nivå 3, eiendomsfond INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	43	48	48
Solgt	-2	-1	-2
Kjøpt	0	0	0
Urealiserte endringer	1	-2	-3
Utgående balanse 30.09./31.12.	42	45	43
Realisert gevinst / tap	0	0	0

Endringer i nivå 3, bygninger og andre faste eiendommer SELSKAPSPORTEFØLJEN	Bokført verdi 30.09.2024	Bokført verdi 30.09.2023	Bokført verdi 31.12.2023
Inngående balanse 01.01.	1 301	1 392	1 392
Solgt	0	-3	-3
Kjøpt	21	0	0
Urealiserte endringer	0	31	-50
Annet	0	-35	-39
Utgående balanse 30.09./31.12.	1 322	1 384	1 301
Realisert gevinst / tap	0	0	0
Sum nivå 3	81 823	68 308	71 474

Beløpene i nivåfordelingen finner man igjen i balansen, under de ulike porteføljenes fordeling av «finansielle eiendeler til virkelig verdi» og «bygninger og andre faste eiendommer». Urealiserte endringer reflekteres på linjen «Verdiendringer på investeringer» i resultatet i de ulike porteføljene.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoteerte papirer.

Nivå 2:

Instrumenter i dette nivået anses ikke å ha et aktivt marked. Virkelig verdi hentes fra observerbare markedsdata; dette inkluderer hovedsaklig priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er

rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3:

Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdata eller omsettes på markeder som anses som inaktivt. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger, hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos KLP er unoterte aksjer og private equity investeringer.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 7 i konsernet. For beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til årsrapporten.

I note 9 opplyses det om virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Den nivåbaserte fordelingen for disse postene vil være som følger: eiendeler klassifisert som hold til forfall vil inngå i nivå 1, utlån, og lån og fordringer vil inngå i nivå 2. Forpliktelser, målt til amortisert kost, vil være fordelt på følgende vis; ansvarlige lån fordelt i nivå 1 og i nivå 2, fondsobligasjonslånet vil vært fordelt i nivå 2, gjeld til kredittinstitusjoner vil vært fordelt i nivå 1. For informasjon vedrørende prising av disse rentepapirene henvises det til note 7 i konsernet.

På verdipapirene som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort en sensitivitetsanalyse, en endring i variablene til prisingen er rent informasjonsmessig vurdert til å gi lite merverdi utover det som allerede er oppgitt i noten. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til årsrapporten. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 % gi en endring i verdien på 4 091 millioner kroner per 30.09.2024 på eiendelene i nivå 3.

Hva gjelder flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsaklig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det utgangspunkt i verdiene ved slutten av rapporteringsperioden.

I 3. kvartal ble det flyttet aksjer for 376 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2 og 14 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 3. I tillegg ble aksjer for 7 millioner flyttet fra nivå 2 til nivå 1, og 109 millioner fra nivå 2 til nivå 3. Flyttingene skyldes endring i likviditet. Det er ingen flyttinger utover dette i KLP.

Note 9 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser

For informasjon vedrørende prising av finansielle eiendeler og forpliktelser henvises det til note 7 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser i konsernregnskapet.

30.09.2024 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER								
Norske obligasjoner	5 352	5 904	70 403	68 090	382	370	76 137	74 364
Opptjente ikke forfalte renter	98	98	1 134	1 134	5	5	1 238	1 238
Utenlandske obligasjoner	16 797	15 645	141 278	137 279	621	598	158 696	153 522
Opptjente ikke forfalte renter	134	134	2 217	2 217	9	9	2 360	2 360
Sum rentebærende verdipapirer	22 382	21 782	215 032	208 720	1 017	981	238 431	231 484
UTLÅN OG FORDRINGER								
Pantelån	0	0	2 564	2 496	0	0	2 564	2 496
Lån med offentlig garanti	0	0	75 215	74 377	0	0	75 215	74 377
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	6 233	6 287	0	0	6 233	6 287
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	733	733	0	0	733	733
Sum utlån og fordringer	0	0	84 745	83 892	0	0	84 745	83 892
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	22 382	21 782	299 778	292 612	1 017	981	323 176	315 375
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI								
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	4	4	16 047	16 047	0	0	16 051	16 051
Utenlandske aksjer	0	0	82 651	82 651	0	0	82 651	82 651
Sum aksjer	4	4	98 698	98 698	0	0	98 702	98 702
Eiendomsfond	0	0	11 261	11 261	42	42	11 304	11 304
Norske aksjefond	0	0	105 909	105 909	1 267	1 267	107 177	107 177
Utenlandske aksjefond	0	0	51 788	51 788	0	0	51 788	51 788
Sum aksjefondsandeler	0	0	168 959	168 959	1 309	1 309	170 268	170 268
Norske alternative investeringer	0	0	1 654	1 654	15	15	1 668	1 668
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	1 654	1 654	15	15	1 668	1 668
Sum aksjer og andeler	4	4	269 311	269 311	1 324	1 324	270 639	270 639
GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	7 755	7 755	27 016	27 016	0	0	34 771	34 771
Utenlandske obligasjoner	479	479	20 187	20 187	0	0	20 666	20 666
Opptjente ikke forfalte renter	69	69	485	485	0	0	554	554
Norske obligasjonsfond	3 434	3 434	23 986	23 986	311	311	27 731	27 731
Utenlandske obligasjonsfond	0	0	26 824	26 824	0	0	26 824	26 824
Opptjente ikke forfalte renter	31	31	194	194	3	3	228	228
Norske sertifikater	868	868	7 785	7 785	0	0	8 653	8 653
Utenlandske sertifikater	0	0	698	698	0	0	698	698
Opptjente ikke forfalte renter	5	5	38	38	0	0	43	43
Sum rentebærende verdipapirer	12 642	12 642	107 213	107 213	315	315	120 171	120 171
Norske utlån og fordringer	378	378	7 519	7 519	15	15	7 912	7 912
Utenlandske utlån og fordringer	1 039	1 039	7 373	7 373	13	13	8 426	8 426
Sum utlån og fordringer	1 417	1 417	14 893	14 893	28	28	16 338	16 338

30.09.2024 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
DERIVATER								
Renteswapper	492	492	254	254	0	0	746	746
Aksjeopsjon	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutaterminer	19	19	1 560	1 560	1	1	1 580	1 580
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	512	512	1 814	1 814	1	1	2 326	2 326
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	0	0	529	529	0	0	530	530
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	14 575	14 575	393 760	393 760	1 668	1 668	410 003	410 003
FORPLIKTELSE								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	51	51	0	0	51	51
Valutaterminer	41	41	920	920	8	8	968	968
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	41	41	971	971	8	8	1 019	1 019
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 487	3 541	0	0	0	0	3 487	3 541
Fondsobligasjonslån	1 489	1 489	0	0	0	0	1 489	1 489
Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 976	5 030	0	0	0	0	4 976	5 030
FORPLIKTELSE TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Repoer	0	0	0	0	0	0	0	0
Norske call money ¹	0	0	116	116	0	0	116	116
Utenlandske call money ¹	479	479	553	553	0	0	1 032	1 032
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	479	479	669	669	0	0	1 148	1 148

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

30.09.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER								
Norske obligasjoner	5 647	5 153	63 890	58 826	325	294	69 862	64 273
Opptjente ikke forfalte renter	91	91	1 052	1 052	4	4	1 147	1 147
Utenlandske obligasjoner	15 063	14 026	137 540	125 625	633	577	153 236	140 227
Opptjente ikke forfalte renter	113	113	1 835	1 835	9	9	1 957	1 957
Sum rentebærende verdipapirer	20 914	19 383	204 317	187 337	971	884	226 202	207 604
UTLÅN OG FORDRINGER								
Pantelån	0	0	2 851	2 734	0	0	2 851	2 734
Lån med offentlig garanti	0	0	73 076	71 304	0	0	73 076	71 304
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	4 362	4 371	0	0	4 362	4 371
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	663	663	0	0	663	663
Sum utlån og fordringer	0	0	80 952	79 072	0	0	80 952	79 072
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	20 914	19 383	285 268	266 409	971	884	307 153	286 676
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI								
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	6	6	12 013	12 013	0	0	12 019	12 019
Utenlandske aksjer	0	0	58 369	58 369	0	0	58 369	58 369
Sum aksjer	6	6	70 382	70 382	0	0	70 388	70 388
Eiendomsfond	0	0	9 651	9 651	45	45	9 696	9 696
Norske aksjefond	0	0	89 376	89 376	996	996	90 372	90 372
Utenlandske aksjefond	0	0	42 828	42 828	0	0	42 828	42 828

30.09.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Sum aksjefondsandeler	0	0	141 855	141 855	1 041	1 041	142 896	142 896
Norske alternative investeringer	0	0	2 405	2 405	13	13	2 419	2 419
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	2 405	2 405	13	13	2 419	2 419
Sum aksjer og andeler	6	6	214 642	214 642	1 054	1 054	215 703	215 703
GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	6 617	6 617	28 756	28 756	0	0	35 374	35 374
Utenlandske obligasjoner	727	727	18 267	18 267	0	0	18 994	18 994
Opptjente ikke forfalte renter	60	60	450	450	0	0	510	510
Norske obligasjonsfond	3 135	3 135	24 231	24 231	240	240	27 606	27 606
Utenlandske obligasjonsfond	0	0	22 206	22 206	0	0	22 206	22 206
Opptjente ikke forfalte renter	67	67	630	630	5	5	702	702
Norske sertifikater	805	805	4 076	4 076	0	0	4 881	4 881
Utenlandske sertifikater	0	0	891	891	0	0	891	891
Opptjente ikke forfalte renter	7	7	17	17	0	0	24	24
Sum rentebærende verdipapirer	11 419	11 419	99 524	99 524	245	245	111 188	111 188
Norske utlån og fordringer	1 101	1 101	10 602	10 602	26	26	11 729	11 729
Utenlandske utlån og fordringer	370	370	5 600	5 600	69	69	6 039	6 039
Sum utlån og fordringer	1 470	1 470	16 203	16 203	95	95	17 768	17 768
DERIVATER								
Renteswapper	473	473	185	185	0	0	658	658
Aksjeopsjon	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutaterminer	140	140	2 015	2 015	8	8	2 163	2 163
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	613	613	2 199	2 199	8	8	2 821	2 821
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	50	50	9 659	9 659	1	1	9 710	9 710
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	13 559	13 559	342 227	342 227	1 404	1 404	357 191	357 191
FORPLIKTELSE								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	214	214	0	0	214	214
Valutaterminer	0	0	1 199	1 199	1	1	1 200	1 200
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	0	0	1 413	1 413	1	1	1 414	1 414
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 340	3 271	0	0	0	0	3 340	3 271
Fondsobligasjonslån	1 470	1 470	0	0	0	0	1 470	1 470
Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 809	4 741	0	0	0	0	4 809	4 741
FORPLIKTELSE TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Repoer	0	0	0	0	0	0	0	0
Norske call money ¹	0	0	269	269	0	0	269	269
Utenlandske call money ¹	616	616	61	61	11	11	687	687
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	616	616	330	330	11	11	956	956

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER								
Norske obligasjoner	5 720	5 469	65 501	63 444	333	317	71 554	69 231
Opptjente ikke forfalte renter	89	89	874	874	4	4	967	967
Utenlandske obligasjoner	15 288	14 671	137 631	131 700	641	609	153 560	146 980
Opptjente ikke forfalte renter	158	158	2 114	2 114	11	11	2 283	2 283
Sum rentebærende verdipapirer	21 256	20 388	206 120	198 132	989	941	228 365	219 461
UTLÅN OG FORDRINGER								
Pantelån	0	0	2 782	2 689	0	0	2 782	2 689
Lån med offentlig garanti	0	0	73 602	72 237	0	0	73 602	72 237
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	4 991	5 040	0	0	4 991	5 040
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	591	591	0	0	591	591
Sum utlån og fordringer	0	0	81 966	80 556	0	0	81 966	80 556
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	21 256	20 388	288 086	278 688	989	941	310 331	300 017
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI								
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	4	4	12 271	12 271	0	0	12 275	12 275
Utenlandske aksjer	0	0	61 977	61 977	0	0	61 977	61 977
Sum aksjer	4	4	74 248	74 248	0	0	74 252	74 252
Eiendomsfond	0	0	10 156	10 156	43	43	10 198	10 198
Norske aksjefond	0	0	89 369	89 369	1 048	1 048	90 417	90 417
Utenlandske aksjefond	0	0	42 797	42 797	0	0	42 797	42 797
Sum aksjefondsandeler	0	0	142 322	142 322	1 090	1 090	143 412	143 412
Norske alternative investeringer	0	0	2 497	2 497	14	14	2 511	2 511
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	2 497	2 497	14	14	2 511	2 511
Sum aksjer og andeler	4	4	219 067	219 067	1 104	1 104	220 175	220 175
GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	7 064	7 064	29 484	29 484	0	0	36 548	36 548
Utenlandske obligasjoner	846	846	19 205	19 205	0	0	20 052	20 052
Opptjente ikke forfalte renter	65	65	512	512	0	0	577	577
Norske obligasjonsfond	3 344	3 344	26 222	26 222	257	257	29 824	29 824
Utenlandske obligasjonsfond	0	0	25 632	25 632	0	0	25 632	25 632
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	0	0	0	0	0	0
Norske sertifikater	435	435	2 272	2 272	0	0	2 707	2 707
Utenlandske sertifikater	0	0	898	898	0	0	898	898
Opptjente ikke forfalte renter	5	5	26	26	0	0	31	31
Sum rentebærende verdipapirer	11 760	11 760	104 252	104 252	257	257	116 269	116 269
Norske utlån og fordringer	414	414	14 977	14 977	25	25	15 417	15 417
Utenlandske utlån og fordringer	718	718	5 811	5 811	77	77	6 606	6 606
Sum utlån og fordringer	1 132	1 132	20 788	20 788	102	102	22 023	22 023
DERIVATER								
Renteswapper	437	437	963	963	0	0	1 400	1 400
Aksjeopsjon	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutaterminer	89	89	8 851	8 851	24	24	8 964	8 964
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	527	527	9 814	9 814	24	24	10 365	10 365
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	1	1	790	790	0	0	791	791
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	13 423	13 423	354 711	354 711	1 488	1 488	369 622	369 622

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FORPLIKTELSE								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	57	57	0	0	57	57
Valutatermener	0	0	1 081	1 081	1	1	1 082	1 082
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	0	0	1 137	1 137	1	1	1 139	1 139
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 361	3 327	0	0	0	0	3 361	3 327
Fondsobligasjonslån	1 434	1 434	0	0	0	0	1 434	1 434
Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 795	4 761	0	0	0	0	4 795	4 761
FORPLIKTELSE TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Repoer	0	0	0	0	0	0	0	0
Norske call money ¹	0	0	1 277	1 277	0	0	1 277	1 277
Utenlandske call money ¹	578	578	4 849	4 849	23	23	5 450	5 450
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	578	578	6 126	6 126	23	23	6 727	6 727

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

Note 10 Leieavtaler

MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
BRUKSRETTEIENDELER	EIENDOM		
Inngående balanse 01.01.	756	865	865
Avskrivninger	-81	-81	-108
Fraregning	0	0	-2
Utgående balanse 30.09. / 31.12.	675	784	756

MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
LEIEFORPLIKTELSE	EIENDOM		
Inngående balanse 01.01.	822	920	920
Avdrag	-75	-72	-96
Fraregning	0	0	-2
Utgående balanse 30.09. / 31.12.	747	848	822

MILLIONER KRONER	3. kvartal 2024	3. kvartal 2023	01.01.2024 -30.09.2024	01.01.2023 -30.09.2023	01.01.2023 -31.12.2023
	EIENDOM				
Rentekostnader leieforpliktelse	5	5	15	16	21
Rentekostnader leieforpliktelse	5	5	15	16	21

Note 11 **Forpliktelser**

MILLIONER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	5 269	9 644	729
Forskuddstrekk pensjonsordning	553	522	577
Leverandørgjeld	10	37	13
Derivater	1 019	1 414	1 139
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 148	956	6 727
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	556	2 497	1 279
Øvrige forpliktelser	36	26	44
Sum forpliktelser	8 591	15 096	10 508

Note 12 **Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør**

30.09.2024 MILLIONER KRONER	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balansført verdi	Finansielle instrumenter	Relaterte beløp som ikke er presentert netto		Netto beløp
					Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	
EIENDELER							
Finansielle derivater	2 326	0	2 326	-523	-1 149	-1 010	32
Sum	2 326	0	2 326	-523	-1 149	-1 010	32
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER							
Sum eiendeler kollektivporteføljen	1 814	0	1 814	-522	-669	-1 010	0
Sum eiendeler selskapsporteføljen	512	0	512	0	-480	0	32
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	1	0	1	-1	0	0	0
Sum	2 326	0	2 326	-523	-1 149	-1 010	32
GJELD							
Finansielle derivater	1 019	0	1 019	-523	-56	-328	139
Sum	1 019	0	1 019	-523	-56	-328	139
PORTEFØLJEFORDELTE GJELD							
Sum gjeld kollektivporteføljen	971	0	971	-522	-56	-328	91
Sum gjeld selskapsporteføljen	41	0	41	0	0	0	40
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	8	0	8	-1	0	0	7
Sum	1 019	0	1 019	-523	-56	-328	139

30.09.2023 MILLIONER KRONER					Relaterte beløp som ikke er presentert netto			
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	
EIENDELER								
Finansielle derivater	2 821	0	2 821	-1 357	-948	0	654	
Sum	2 821	0	2 821	-1 357	-948	0	654	
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER								
Sum eiendeler kollektivporteføljen	2 199	0	2 199	-1 356	-329	0	553	
Sum eiendeler selskapsporteføljen	613	0	613	0	-616	0	96	
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	8	0	8	-1	-4	0	5	
Sum	2 821	0	2 821	-1 357	-948	0	654	
GJELD								
Finansielle derivater	1 414	0	1 414	-1 357	-196	-467	0	
Sum	1 414	0	1 414	-1 357	-196	-467	0	
PORTEFØLJEFORDELTE GJELD								
Sum gjeld kollektivporteføljen	1 413	0	1 413	-1 356	-196	-467	0	
Sum gjeld selskapsporteføljen	0	0	0	0	0	0	0	
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	1	0	1	-1	0	0	0	
Sum	1 414	0	1 414	-1 357	-196	-467	0	

31.12.2023 MILLIONER KRONER					Relaterte beløp som ikke er presentert netto			
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	
EIENDELER								
Finansielle derivater	10 365	0	10 365	-1 077	-6 716	-2 755	149	
Sum	10 365	0	10 365	-1 077	-6 716	-2 755	149	
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER								
Sum eiendeler kollektivporteføljen	9 814	0	9 814	-1 076	-6 114	-2 755	100	
Sum eiendeler selskapsporteføljen	527	0	527	0	-578	0	32	
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	24	0	24	-1	-23	0	17	
Sum	10 365	0	10 365	-1 077	-6 716	-2 755	149	
GJELD								
Finansielle derivater	1 139	0	1 139	-1 077	-62	-5	0	
Sum	1 139	0	1 139	-1 077	-62	-5	0	
PORTEFØLJEFORDELTE GJELD								
Sum gjeld kollektivporteføljen	1 137	0	1 137	-1 076	-62	-5	0	
Sum gjeld selskapsporteføljen	0	0	0	0	0	0	0	
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	1	0	1	-1	0	0	0	
Sum	1 139	0	1 139	-1 077	-62	-5	0	

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i KLP; hvilke muligheter KLP har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Notene viser derivatposisjoner i balansen, samt en ytterligere tabell med tilsvarende informasjon sortert på de ulike porteføljene i selskapet.

Note 13 **Kapitalkrav**

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle

forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. Kapitalgruppe 2 består av ansvarlige lån, risikoutjevningfond og ikke-innbetalt supplerende kapital. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 % av foretakets premiereserve. Kapital som kan medregnes i kapitalgruppe 2 er begrenset oppad til 50 % av kapitalkravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvensgrad 351 % som er godt over foretakets mål om minst 150 %. Med det midlertidige fradraget er solvensgraden 351 %.

	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
SOLVENSGRAD	351 %	368 %	346 %
MILLIARDER KRONER			
FORENKLET SOLVENS II BALANSE			
Eiendeler, bokført	850	771	786
Merverdier HTF/lån og fordringer	-7	-17	-9
Merverdier øvrige utlån	-1	-2	-1
Øvrige mer/mindreverdier	0	0	0
Utsatt skattefordel	0	0	0
Sum eiendeler etter solvens II	842	751	776

MILLIARDER KRONER	30.09.2024	30.09.2023	31.12.2023
FORENKLET SOLVENS II BALANSE			
Beste estimat	767	674	702
Risikomargin	12	10	11
Ansvarlige lån/fondsobligasjonslån	5	4	5
Andre forpliktelser	10	17	12
Utsatt skatteforpliktelse	0	0	0
Sum forpliktelser etter solvens II	794	705	731
Eiendeler minus forpliktelser	48	47	45
- Utsatt skattefordel	0	0	0
- Risikoutjevningfond	-4	-5	-4
+ Fondsobligasjonslån	1	1	1
Basiskapital - kapitalgruppe 1	45	43	42
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	45	43	42
Ansvarlige lån	3	3	3
Risikoutjevningfond	4	5	4
Basiskapital - kapitalgruppe 2	7	8	7
Supplerende kapital	15	14	14
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	15	14	14
Fradrag for maks. kapital i gruppe 2	-15	-15	-14
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	8	7	7
Utsatt skattefordel	0	0	0
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0	0	0
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet	53	50	50
Markedsrisiko	175	131	142
Motpartsrisiko	3	3	3
Forsikringsrisiko	124	122	113
Diversifisering	-62	-55	-55
Operasjonell risiko	3	3	3
Tapsabsorberende evne til forsikringstekniske avsetninger	-226	-190	-191
Tapsabsorberende evne til utsatt skatt	-1	-1	-1
Solvenskapitalkrav (SCR)	15	14	14
Nominelt minstekapitalkrav	0	0	0
Det lineære minstekapitalkravet (MCR_lineær)	2	1	4
Minimum	4	3	4
Maksimum	7	6	6
Minstekapitalkravet (MCR)	4	3	4
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet	46	44	43
Solvensgrad	351 %	368 %	346 %

Kontaktinformasjon

KLP

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap

Pb. 400 Sentrum, 0103 Oslo

Organisasjonsnr.: 938 708 606

Besøksadresse

Dronning Eufemias gate 10, Oslo

klp.no

Tlf: 55 54 85 00

klp.no/kontakt